

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ-
HIVATAL ÉS NYOMDA

Cluj, Kolozsvár, St. Baron
L. Pop (Brassai-utca) 10.

Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Zs. N. Sz. — 558

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában
Egész évre — — 620
Félévre — — 320
Negyedévre — — 170
Egy hónapra — 60
Egy szám ára, pályaud-
varon és vidéken is, 3 lei
Bukarestben — 3:50

Csehszlovákiában
Egy hónapra — 20 ck
Egy szám — 1:20 ck

Cluj-Kolozsvár — VI. évfolyam, 98. szám

Igazgató: SZÉKELY BÉLA

5683. Tamuz 7. — 1923. június 21. Csütörtök

Két cikk a zsidó sajtóról

I.

Miért nem tetszett nekem a régi Uj Kelet?

Irtó Faragó Rezső (Arad)

Talán szokatlan, hogy nyilvánosságnak adjuk Faragó Rezső sorait, mely sok szeretettel és hozzáértéssel arra oktat ki: milyen legyen az Uj Kelet? De örömmel álljuk a kritikát a magunk hasábjain is, mert aki írja: kitünő újságíró volt, ma bankigazgató és derek harcosa annak az eszmének, mely az egységes zsidóság lapjává tette az Uj Kelet-et.

Amikor valamelyik újság termése alá szántanak, az előfizetők közé, vagy azok helyébe felüti fejét egy szapora pipacs fajta. Valamikor úgy neveztek: lapunk barátai. Egy csapat elmés ember, aki mind tanácsot ad arról, hogyan, miképp kellene újjáformálni, átmodernizálni, az olvasó csemegéjévé, az utca csattanójává, a csatládok várva-várt vendégévé tenni a lapot. S miután lapunk mindenik barátja más és más egymással ellenkező utat, módot és irányt ajánl ehhez: el lehet képzelni az újság-műhely sorsát, amelyre ez a típus a jóakaratóval ráékszik.

Nem, ezeket a barátokat én nem akarom szaporítani. Magamnak is olybá tűnnek föl, mint a cirksusz alakja, aki a szőnyeg fölhengergetésénél ide és oda szalad, anélkül, hogy a munkában segítene. Előfizetőket hozzanak, ne különvéleményt. — A jó újságíró majd tudni fogja, hogy az előfizetőnek milyen újságot csináljon.

Az első alkalom, amely engem az Uj Kelet hasábjain helyel kinal, mégis arra az önvalomásra, arra az önigazolásra készlet: miért nem tetszett nekem eddig az Uj Kelet?

... Régen, nagyon régen olvastam Makai Emil visszaemlékezéseit egykori hittanáráról. Bak Izraélról. Elmondta, mint szavaltta Bak Izraél növénydekei előtt a magakészítette verseit. „Zsidó vagyok, zsidó vagyok, — százszor mondom, zsidó vagyok!” Százszor monda, — irtó tréfásan Makai Emil, — azt, amit elmondás nélkül, első látásra megtudhatott mindenki a derek Bak Izraélról.

Hát ez volt az Uj Kelet. Százszor monda, a lapfejtől az impresszióig, hogy zsidó lap, zsidó lap, ami ugyan tény, amit nem kell titkolni, amit tudni kell, — és mégis, azzal, hogy minden sorában és minden energiájával ezt hirdette és huzta alá, azzal, legalább az én érzésem szerint, vesztett mindenképp az újság értékéből és eltompította a fegyvereinek életét.

Lehet, hogy ez csak a mi különvéleményünk, azoké, akiket asszimilánsoknak csufolnak s akik azt tartják, hogy nem az a legfőbb érték bennünk, hogy zsidók vagyunk, hanem az, hogy jó munkás, okos kereskedő, hasznos laiceiner, kiváló tudós vagyunk s az, hogy zsidó létünkre lettünk azzá, legfőlegbb jóleső tudata lehet a zsidóságnak; ilyenformán egy lapnak, ha még tudnivaló felőle, hogy a zsidók üldözése ellen harcol, nem az a főkelléke, hogy minden sora zsidós legyen, hanem hogy jó újság legyen, a jó újság minden univerzális értékével és hatóerejével.

Azt hiszem, nem olyan elképzelhetetlen

ez. Valamikor egy zsargon újság került a kezembe. Azt hiszem Varsóban jelent meg, héber betűkkel, a címe: Heint (Ma). Igen sokat megértettem a szövegéből, volt abban kitünő riport, külpolitikai információ, harcéri tudósítás, közgazdasági értesülések, de zsidó ügy alig egy hányada a szövegnek.

A zsidó ügyért való harcban bennünket és a zsidó nemzeti szövetségben levőket az a nézetkülönbség választ el, mint az állandó hadsereg és a milícia híveit. A zsidó nemzeti szövetség az állandó harcot és fegyverben állást kívánja a felekezeti ügyért, mi csak akkor akarunk mozgósítani, amikor ellenünk fegyverrel jönnek. Vakság lenne ma az egyetemi inzultások, a numerus klauzusz propagandája, a zsidó iskolák szorongatottsága idején észre nem venni, hogy a harcra, a védekező harcra fel kell szervezkedni, ehhez pedig, kétségen kívül szükség van egy harcos organumra.

Hát ha szükség van: akkor az a harcos organum ne legyen krónikása a hitközségi csendéletnek, ne legyen legyezgetője különféle zsidó egyéni hiúságoknak, s benne — bocsánat — ne az legyen a legfontosabb, hogy a palesztinai kolonizációnak mik a legújabb detailjei; — hanem legyen az egy elejétől végig friss, érdekes, mindenki, tehát a nem zsidó által is élvezhető újság, amely az újságírói ügyesség és ötlet erejével ugyszolván minden sorába, minden kis napihírbe beleszövi a tendenciát, amely a zsidóság jogai ellen törekvő hatalmak erejét kikezdi.

Ha azonban ez így lesz, — vetik ellen bizonyosan — akkor mindössze eggyel több újság lesz, amelyet talán több zsidó újságíró szerkeszt, mint más lapot, — de nem lesz az, aminek lennie kell: a zsidók újságja. Hát inkább legyen az, mint olyan újság, amelyet csak a hitközségi előjárók és képviselőtestületi tagok és sékelfizető hívek olvassanak, de a nyilvánossága elvész ép azok számára, akiket meggyőznie, a zsidó ügynek megnyernie kell.

Annyira rossznak az erdélyi zsidóságot nem képelem, hogy vele is az újság norimbergi tölérsén keresztül kellene megérteni, hogy milyen káros, nemcsak a zsidó felekezetre, hanem a nemzeti haladásra, a gazdasági gyarapodásra milyen kártevő az a felekezeti uszítás, amely a háboru nyomán minden országot ellep. Ha pedig nem magunkat, hanem másokat kell erről megbizonyosodtatni: akkor ehhez a megértetés olyan eszközt kell választani, amely másoknak is hozzáférhető, amely az újság eszközeivel a mások érdeklődését is meg tudja szerezni a mi propagandánk igazai számára.

A régi Uj Keletet én úgy képzeltem el, mint a szigorú ortodoxok ünnepélyein az igaz jámborok külön asztalat, ahova nekünk neológoknak se lehetett leülni, nehogy mocsok essék a valódi hit szerint való tisztaságon. De az Uj Keletet úgy szeretném, mint amely szabad és nagy nyilvánossága alá hívja a tömegeket, nemcsak a zsidókat, hanem mindenkit, akik az igazság hívó szavára nem akarnak süketek maradni, s csodíti, magához vonzza, együtt tartja azt azon a nyelven, azon a módon azzal a művészettel, ahogyan jó újságírók jó lapot tudnak csinálni. Ha „lapjuk barátjának” szabad mégis egy tanácsot adni, kedves Uj Kelet, próbálják ezt meg.

II.

Zsidó újság, vagy zsidó újságírók lapja

Irtó Marton Ernő

Nem vitairás Marton Ernő cikke, aki a zsidó publicista szemüvegén át nézi az igazi zsidó sajtó hivatását. S e két cikk se vitás szembeállítás kerül egymás mellé de annak a kérdésnek tisztázására amely most egyszerre két oldalról kapja szándékomban tiszta fényű megvilágítását.

Bűn volna, ha Faragó Rezső bankigazgató szellemes, finom cikkére nem ugyanolyan őszinteséggel felelünk, mint amilyennel az íródott. Mert felelni kell reá, parancsoló kötelesség a nagy ügygel szemben, amelyet egyformán szeretünk és egyformán akarunk szolgálni. Számomra ünnepi esemény ez a feleletadás, régóta vártam reá s úgy érzem, a zsidó gondolat győzelme már a pusztán tény is, hogy elérkezett az idő, amikor felelhetünk egymásnak harag és szenvedély nélkül, az igazságkeresés lehangoltságával. Csak így, szemtől-szembenézve juthatunk közelebb egymáshoz és ez az egyetlen út, amely a szétszórt zsidó tábor egybetereléséhez vezet. Nagyon hasznosnak vélem, ha nyilvános diskusszió tárgyává tesszük egyik legfontosabb problémánk, a zsidó sajtó célját és rendeltetését, mert az ilyen vita, még ha merőben egyéni vélemények szólnak is meg benne, természetesen hat az egészséges közvélemény kialakulására.

A régi Uj Kelet ül a vádoltak padján. Régi Uj Kelet? ... Am legyen, nem emelek kifogást a disztinkció ellen, mondjuk így: régi Uj Kelet. Védőbeszédet kellene tartanom a régi Uj Kelet fölött, mert vádat emeltek ellene, ám én elhárítom magamtól a tisztet, mert tiszta szívvel vállalom a vádolt minden hibáját, bűnét. Mégcsak tagadni sem próbálok, bevallom, voltak hibák, tévedések, de szerintem ezek a hibák egészen máshol nyilatkoztak meg, mint ahol Faragó Rezső keresi őket. Mondhatnám az ellenkező póluson. A közöttünk levő eltérés ilyenformán abban van, hogy más-más irányban látjuk a zsidó sajtó rendeltetését. Faragó Rezső ezt így formulázta meg: „A Zsidó Nemzeti Szövetség az állandó harcot és fegyverbenállást kívánja a felekezeti ügyért, mi csak akkor mozgósítunk, ha fegyverrel támadnak ellenünk”. Lényeges eltérés bizony, mert könnyen úgy lehet érteni, hogy míg a Szövetség a zsidó tudat állandó ébrentartását kívánja, addig a másik oldalon csak akkor éreznek fel zsidó voltukra, amikor már ütnek bennünket. Így volt ez sajnos a múltban s hogy így volt, sok zsidó tragédia takadt belőle.

A derek Bak Izraél, akiről az anekdota szól, bizonyára nem sejtette, hogy naiv rimeiben eljövendő igazságokat hirdet. Mert az ő példája épen megfordítva áll. Mindenki tudta rólunk már az első látásra, hogy zsidók vagyunk, mindenki érezte velünk, csak mi takargattuk kinoson zsidó voltunkat, mint valami szégyenletes fekélyt és boldogok voltunk, ha nem vettek észre, vagy legalábbis úgy tettek, mintha nem vennék észre. A legjobbak is csak meg-bocsátották, hogy zsidók vagyunk. Ez ellen az arepirító megbocsátás ellen volt mindenekelőtt lázadás az Uj Kelet. Nem kérünk elnézést azért, amit époly büszke öntudattal viselhetünk, mint minden más nép. Es viselni akarjuk és zsidó-

jórésze szabad óráiban műhelyekben inaskodik, iskolai tantárgyai mellett szeretettel tanulja magaválasztotta mesterségét, hogy minél jobban felvértezve indulhasson a létért való küzdelembe. Az iskola cserkész intézménye ugyanezt a célt szolgálja, a cserkészfiúk az iskola műhelyeiben dolgoznak.

Az iskola működéséről a legbeszédesebb bizonyíték az a statisztika, amit most állított össze az iskola igazgatósága az ez évben érettségiző tanulók pályaválasztásáról. A statisztikából kitűnik, hogy a Tarbut növendékei legnagyobb részt ipari pályát választottak. Az intellektuális pályára csak elenyésző kevés diák készült.

Harmincegy diák jelentkezett ez évben érettségire, akik közül 28 fiu és 3 leány. Leányok azért jelentkeztek ilyen kevesen, mert a leánygimnázium az idén még csak hét osztályos, a nyolcadik osztályt a jövő tanévben építik ki. A 3 érettségiző leány növendék közül 20 tanuló (52,7%) ipari pályát választott. Ezek jórésze közvetlenül az érettségi után kolozsvári műhelyekben helyezkedik el, néhányan külföldi műhelyeket keresnek fel, egyik diák Palesztinába készül mechanikusnak.

Tizenegyen (28,1%) választották a kereskedelmi pályát. Ezeknek a diákoknak szülei nagyrészt kereskedők és így a fiuk, apjuk életpályáját folytatják.

Tanári, vegyész, mérnöki, orvosi, jogi, pályára egy-egy diák készült. Intellektuális pályát tehát összesen öt diák választott, az összdíj-ságnak mindössze 14,5%-a.

Az előtörő zsidó reneszánsz bizonyítékaként ez évben két diák választotta a földművelést életcéllá. Ezek a fiúk már Palesztinába vetítik ki életüket és a zsidó ugar megmunkálásának gondolata vezeti őket.

(j. f.)

Lelartóztattak egy szélhámos álhirlapirót

Egy kolozsvári trafikosnó szomorú sorsa.

(Kolozsvár, június 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap délután Baldovin Tache bukaresti származású nyomdász följelentést tett felesége ellen, akit azzal vádolt meg, hogy feltörte társaságát és benne lévő pénzt ellopta, a ruhákat pedig elzálogosította. Az asszony nemcsak tagadta ezt a vádat, hanem viszonyvadászt is emelt férje ellen, amely szerint az állandóan zsarolta és verte.

A családi perpatvarból mára büntügy lett, amelyben a kolozsvári rendőrség egész sereg tanút idézett be. Többek között kihallgatták Isztráti Jusztina háztartásbeli nőt, aki egy udvaron lakik Baldovinékkal, a volt Ferenc József-ut 62. alatt. Vallomása valóságos regény és sötét színekkel festi alá az egykor jobb napokat látott Baldovinné kálváriáját. Isztráti Jusztina kezdettől fogva tanuja volt a családi háboruságnak, amely 1922 májusa óta folyik Baldovin és felesége között. Súlyosan terhelő vallomása a következő:

Tavaly májusban egy regáti fiatalember érkezett Kolozsvárra. Brassóból jött, ahonnan egy nővel érkezett. Mind a ketten olyan rossz öltözetben voltak, hogy napokig nem mutatkozhattak az utcán. Akkor aztán szobát béreltek a Newyork-szállóban, ahol Jonescu bukaresti újságírónak mondotta magát az idegen. A fiatalember később elmondotta, hogy a vele érkezett hölgy ékszerait eladogatta s abból éltek. Amikor a pénz elfogyott, az állítólagos hírlapíró elkergette magától az asszonyt és beállott nyomdásznak, a lakását pedig Ferenc József-ut 62. alá tette át.

Itt ismerkedett meg I. Etellel, aki előtt szintén Jonescu hírlapíróként szerepelt. Addig addig udvarolt a leánynak, akinek jólmenő dohánytösdéje volt, míg az megígérte, hogy feleségül megy hozzá. Az esküvő napján kiderült, hogy Jonescunak valójában Baldovin a neve és foglalkozására nézve nem újságíró, hanem nyomdász. Ekkor azonban már késő volt és I. Etel felesége lett Jonescu-Baldovinnak. A fiatal férj csakhamar megmutatta a

maga igazi valóját. Elmondotta feleségének, hogy ő tulajdonképpen tartalékos hadapród és megszökött az ezredétől. Azon a címen, hogy rendezni akarja katonai ügyét, ötezer lejt kért a feleségétől. Ezt a manővert egyre gyakrabban megismételte. Az asszony gyanújában utánajárt urának és megtudta, hogy a tőle kicsikart pénzt idegen nőkre költi. Emiatt felelősségre vonta Baldovint, aki újabb pénzt követelt tőle. Az asszony megtagadta, mire a férje verni kezdte, majd kést ragadott és azzal megfenyegette a feleségét. És amikor látta,

hogy az asszony mégsem ad pénzt, feltörte a trafik kasszáját és kifosztotta.

A pénzzel Baldovin elutazott Bukarestbe. Hetekig maradt a fővárosban, amikor elfogyott a pénze Kolozsvárra jött. Összezsomagolta ruháit, amiket a felesége vett neki és el akarta vinni. Felesége megakadályozta azonban, hogy a holmit elvigye, ezért tett ellene följelentést.

Isztráti Jusztina s a többi tanuvallomás alapján, amelyek terhelő adatokat az álhirlapíró fölényskedő konoksággal tagadja, Jonescut átadták az ügyésznek.

A Haggibbor bajnokcsapatát elűtik a hivatalos bajnokságtól

Ujrajátszatják a Victoria múltévi mékőzését

(Kolozsvár, június 20. Sajdt tudósítójától.)

A kolozsvári kerület bajnokságának sorsa eldőlt. Bajnok a Haggibbor lett, mely 12 mékőzésén 18 pontot szerzett. Második helyre a Victoria került, mely ha a még hátralévő Universitatea mékőzését győzelmesen befejezi, 17 pontot szerez. A közönség így könyvelte el a bajnokság sorsát, de a múlt tapasztalatai alapján kíváncsian várta, milyen trükkel fogja a Victoria a zöld asztalnál megszerezni a bajnokságot, ha már a pályán nem tudta. A szezonban már nem maradt óvnivaló, a Haggibbor ellen se lehetett óvást benyújtani. Egyszerű megoldással egy múlt évi mékőzést játszanak újra, ha talán ez sem sikerül, akkor egy tavalyelőtti. Mert fő a papiros-bajnokság.

Minden csapat tizenkét mékőzést játszik, kivételt ez alól csak a Victoria csapata, mely az elmúlt héten is kapott egy pótmékőzést (KKASE). A Victoria, mint tudvalevő, mékőzést a tavasszal 1:0 arányban elvesztette és óvással fordult az intézőbizottsághoz a mékőzés megsemmisítése érdekében. Az intézőbizottság az óvást elutasította, „de hivatalból” elrendelte a mékőzés újrajátszását, miután megállapította, hogy a KKASE igazolatlan játékost szerepeltetett. Megjegyzendő, hogy ezt a játékost a kolozsvári kerület annakidején szabályosan leigazolta, azonban a Victoria óvásánál megállapította, hogy tévedett. Saját tévedéséért megbüntette a KKASE csapatát azzal, hogy kötelezte a Victoria ellen újra játszani. A megismételt mékőzést a Victoria 3:0 arányban megnyerte és ezzel a KKASE csapata elnyerte méltó büntetését.

A Victoria csapatának az újrajátszott KKASE mékőzéssel javultak kilátásai a baj-

nokság elnyerésére, hiszen a Haggibbornak így már csak egy pont előnye van, amit na a zöld gyepen nem is, de a zöld asztalnál be lehet hozni. Csak egy tizenharmadik győnye ellenfelet kell keresni, akivel rizikó nélkül lehet, új mékőzést játszani. A győnye ellenfelet nem kellett soká keresni. A KMTE jelenleg olyan gyenge, hogy minden különösebb nehézség nélkül meg lehet verni. A pártatlan intézőbizottság tehát kedd esti ülésén ismét „hivatalból” elrendelte a még múlt év őszi 0:0 arányban végződött Victoria-KMTE mékőzés újrajátszását. Hogy ez a mékőzés a múlt évben volt és így óvás tárgyát a szabályok értelmében nem képezheti, — az persze nem számít. A KMTE a megismétlődő mékőzésre aligha tud csapatot kiállítani s így a két pontot a Victoria javára írják, mely szintén 18 pontot ér el és így a zöld asztalon ismét ő lesz a kolozsvári kerület bajnoka, miután a Haggibbor a bajnokságot a gyepen elvitathatatlanul megnyerte.

Kíváncsian várjuk, hogy az ifjúsági bajnokságtól, melyet szintén a Haggibbor csapata nyert meg a zöld gyepen pontvesztés nélkül 34-4 hatalmas gólaránnyal, milyen címen fogja a „hivatal” elűtteni a megérdemelt győztest.

Ugy a KKASE, mint a KMTE felebbel élnek a jogosulatlan határozat ellen.

Ehhez a kis bajnoksági játékokhoz felesleges bővebb megjegyzést fűzni. Ugyanez a mentalitás ez, amely el akarja gáncsolni a Haggibbor-sportpálya ügyét s nem törődik azzal, hogy végül a román sportközönség is megelégedjen ezt a játékot, amely nem a gyepen, hanem a klubasztalokon folyik le.

Az új iskolatörvény életbeléptetéséig nincs új felekezeti iskola

Kolozsváron és Kisenevben lesz az állami zsidó tanítóképző. A Tarbut magántanulóinak ügye. Nyári kurzusok tanárok és tanítók részére

(Kolozsvár, június 20. Az Uj Kelet munkatársától.) Beszámoltunk már azokról a tárgyalásokról, amelyeket az erdélyi zsidóság iskolaügyeinek rendezése érdekében Anghelescu közoktatásügyi miniszterrel az E. Zs. N. Sz. részéről Székely Béla főtábornok és az Unionea Evreilor Romani elnöksége folytatott. E tárgyalások azzal végződtek, hogy az ígéretek bevalóságára Pteancu Sándor dr., erdélyi és bányászati vezérfelügyelő tesz majd megfelelő előterjesztéseket.

Most érkezett haza Pteancu vezérfelügyelő, aki a Bukarestben folytatott tárgyalásokról a következő felvilágosításokkal szolgált, amelyek azonban sajnos egyáltalán nem jelentik a zsidó iskolák ügyének kedvező fordulatát.

Anghelescu miniszter kijelentette, hogy mindaddig, míg az új nem állami iskoláról szóló törvény el nem készül, nem ad egyetlen újonnan alakuló felekezeti iskolának se nyilvánossági jogot. Ezt ugyanis csak a magyar törvények alapján kaphatnak meg, már pedig ez ellenkezőleg a román állam érdekeivel. Még az ősz folyamán a parlament elé kerül a törvényjavaslat és annak alapján azután az újonnan alakuló felekezeti iskolák megkaphatják a nyilvánossági jogot. Ez vonatkozik természetesen a marosvásárhelyi iskola terveire is.

E nyilatkozat alapján megkérdeztük Pteancu vezérfelügyelőt, hogy mi lesz a sorsa

a zsidó növendékeknek, miután a 6505. számú rendelet megtiltja, hogy más felekezetek iskoláiba járjanak, viszont a miniszternek ez az új elhatározása legalább egyelőre lehetetlenné teszi az új iskolák felállítását, illetve azok sorsát egy olyan törvényjavaslatról teszi függővé, melyet még a kamara elé se terjesztettek.

— Az első- és másodosztályos tanulók vagy bevárják a törvény megszavazását s akkor az így nyilvánossági jogot szerzett zsidó középiskolákba, vagy pedig a már nyilvánossági joggal bíró három zsidó középiskolába iratkozhatnak be, vagy pedig az állami iskolák állanak rendelkezésükre. A többi tanulókra vonatkozólag áll az a régebbi intézkedés, hogy folytathatják abban az intézetben tanulmányukat, melyben megkezdtek. Anghelescu miniszternek Majláth püspök ur előtt tett jelentése csak az első és második osztályokra vonatkozik. Ezek szerint a felekezetek által fenntartott iskolákba nem magyar nemzetiségű tanulók csak miniszteri engedéllyel iratkozhatnak be. Ez nem vonatkozik azokra a városokra, ahol csak felekezeti iskola van s az államnak nincs középiskolája.

— Ami a magántanulók ügyét illeti, egy általános jellegű rendelet készült Bukarestben ottlétem alatt, amely erre az évre még megengedi, hogy a nyilvánossági joggal bíró fele-

kezeti intézetek levizsgáztathassák a saját, rendszeresen bejegyzett magántanulóikat. A vizsgáló bizottság elnökét hivatalból mi delegáljuk. Hogy mi lesz a jövőben a felekezeti iskolák magántanulóival, azt a most készülő törvény fogja majd eldönteni. Ugyancsak ez intézkedik majd a tanítóképzésről is. A kisebbségek részére felállítandó állami tanítóképzőkről ugyan csak egy másik törvényjavaslat keretén belül történik intézkedés, mely az állami oktatásról rendelkezik és ősszel szintén a parlament elé kerül.

A vezérigazgató nyilatkozatának kiegészítésül megkaptuk az Uniunea Evreilor Romani értesítést, amely szerint a miniszter elhatározta, hogy Kisenevben a tanítóképző keretében önálló zsidó osztályt állít fel. A felvétel iránti kérvényeket a közoktatásügyi minisztériumhoz kell címezni. Amennyiben a jelentkező hallgatók száma megfelelő lesz, úgy Kolozsváron is, az itteni állami tanítóképző keretében egy második zsidó tanfolyamot állítanak fel, a zsidó preparandisták részére a rituális előírásoknak mindenben megfelelő internátussal.

Ami a nyári tanfolyamokat illeti a tanárok és tanítók részére, a minisztérium ezt is elhatározta. Azok a tanárok és tanítók, akik ezeken a tanfolyamokon részt óhajtanak venni, azonnal jelentkezzenek a kerületi felügyelőknél felvételük végett.

A minisztérium elhatározta egy héber katedra felállítását is az egyetemeken.

* Kirándulásnál nélkülözhetetlen a Diana sösborszesz, izmaink legjobb ápolója. Ügyeljünk a Diana névre.

Cégváltozás miatt

Erdélyi és Kovács cégnél
Cluj, Strada Regina Maria 37 (volt Deák Ferenc-u.)

Sport kötött- szövött Áruház

aradi kötött és kötött-szövöttgár lerakata

Kötött kabátok, svetterek,
kötött ruhák, harisnya és
keztyű eredeti gyári árban
o o o kapható o o o

CLUJ, Wesselényi-utca 16. sz.

Még sehol és soha

nem voltak kaphatók
készen olyan kitűnő

**öltönyök,
felöltők,
fiuruhák,**

1433

mint most

KATZ és MENDEL

cégnél Cluj, Fötér 10. szám.

Szövetek nagy választékban.

Miképen állampolgárossítják a regátbéli zsidókat?

Junius 28-án lejár a terminus. — A jó törvény és az antiszemita gyakorlat táridő leteltével végleg elűssék a zsidó lakosokat az állampolgári jogoktól.
(Bukarest, junius 20. Az Uj Kelet kiküldött tudósítójától). A regátbéli zsidóság életének egyik legjelentősebb dátuma: junius 28-ika. Ekkor jár le az alkotmány rendelkezése alapján az a határidő, amelyen belül a regátbéli zsidók egyszerű deklaráció alapján a román állampolgári jogok birtokába jutnak.

Hosszas harcok eredménye az új alkotmánynak ez a rendelkezése. A berlini szerződés óta, melyben az öreg Bratianu kötelezően vállalta a zsidók egyenjogúsítását, két törvény is volt, mely „emancipálta” a zsidókat. Legutóbb 1919 júliusában Bratianu miniszterelnök párizsi tárgyalásai során Wilson és Loyd George erélyes fellépésére táviratilag adott utasítást az állampolgársági rendelet kiadására a minisztertanácsnak. Ez a rendelet azonban olyan okmányok felmutatását tette függővé az állampolgári jog megadását, — melyek beszerzése szinte lehetetlennek látszott. Ezért a regátbéli zsidóság tüntetőleg elhatározta, hogy nem él e papiros-jogával

s nem jelentkezik az állampolgárság megadásáért.

A mostani alkotmányjogi tárgyalások során is nehéz küzdelembe került annak kivívása, hogy egyszerű deklaráció alapján adják meg az állampolgári jogokat.

A regátbéli zsidóságnak ezt az élet-halál harcát az „Uniunea Evreilor Pamenteni” vívta meg, mely sietett nevével hálája jeléül „Uniunea Evreilor Romania” — Román zsidók Egyesülete-re átválttatni. Az állampolgári jog megszerzésének akcióját is az UER. bonyolítja le, központja, illetve csoportjai után.

Az UER. központi irodájába látogattunk tehát el, hogy megtudjuk, miképen megy végbe ez az érdekes akció. A romániai zsidók egyesülésének egyik vezető embere a következőket mondotta az egyenjogúsításról.

— Az állampolgári jog megszerzéséhez egyszerű deklarációra van szükség, melyet az illetékes törvényszék elnökéhez nyújt be az a regátbéli zsidó, ki még nem jutott a jogok birtokába. A rópcédulák ezreit osztottuk szét a királyság zsidó lakossága között, kitanítottuk őket, miképen kell a deklarációkat megszerezni, s általában milyen jelentősége van az állampolgári jogok birtokának.

A zsidóság bizonyos nemtörődéssel veszi a dolgokat, s akadnak olyanok is, kik a terminus meghosszabbításában biznak, s elhanyagolják a nyilatkozat megtételét.

Általában megállapíthatjuk, hogy a junius hó 28-iki terminus meglehetősen szűkre szabta meg az állampolgári jog megszerzésének határidejét. Ez különösen a külföldön élő regátban született zsidókra vonatkozik.

Bizonyos, hogy ezt a terminust nem tolják els így, aki junius 28-ig nem tette meg nyilatkozatát, nem szerzheti meg többé az állampolgárságot az új alkotmány alapján.

Mialatt az UER főtítkára Adolf Magder ezeket a felvilágosításokat adja, a galaci zsidóság vezető embere Dávid dr. ismert orvostudós, dacára annak, hogy zsidó, egyetemi katedrára is meghívták keserű panasszal érkezik, mely élesen illusztrálja, hogy

új alkotmány rendelkezéseit a gyakorlatban ki akarják játszani.

Galacon a törvényszéki elnök, illetve az a bíró, akit a nyilatkozatok átvételével bízták meg, egyszerűen

nem található, eltűnik a zsidók elől, akik így nyilatkozatot nem tehetnek. Ha mégis elcsipik, csak korlátolt számban fogadja el a nyilatkozatokat, úgy, hogy az a veszély fenyegeti a galaci zsidóságot, hogy idejére nem tudják a nyilatkozataikat benyújtani.

Máshelyről is érkeznek súlyos panaszok. Mindenféle kifogással meg akarják akadályozni a nyilatkozatok benyújtását, hogy a ha-

z törvény és az antiszemita gyakorlat táridő leteltével végleg elűssék a zsidó lakosokat az állampolgári jogoktól.

Igy egyes törvényszékeknel a személyes jelentkezést kívánják meg, bár ezt az alkotmány nem írja elő. Igen sok olyan panasz van, hogy az illetékes törvényszék

különbféle okmányok bemutatását kéri, bár erre szükség nincsen, s nem fogadja el a nyilatkozatot.

Minden panasz nélkül megy az emancipálás Bukarestben, úgy, hogy itt intézik el azok nagy részének egyenjogúsítását is, akik külföldön laknak.

Az UER. most felhívja a regátbéli zsidó lakosságot, hogy junius 28-ig okvetlen nyujtsa be deklarációját, ahol pedig ennek elfogadását bármilyen türggyel visszautasítanak, úgy nyujtsanak be az illetők azonnal felebbezést az illetékes törvényszéknel. Ezeket a felebbezéseket is be kell junius 28-ig nyujtani, nehogy elveszítsék emiatt a jogcímüket.

Amint látjuk tehát, az egyenjogúsítás gyakorlati kiviteléből igen sok helyen nem hiányzik az a szellem, mely oly hosszú ideig kizárta a regát zsidóságát az állam életéből.

A király varsói utjának előkészületei

Bukarest, junius 20. Ma délelőtt minisztertanács volt Bratianu Jonel miniszterelnök elnöklétével. A minisztertanácsban Bratianu Vintila pénzügyminiszter ismertette párisi, londoni és római utjának célját és kifejtette, hogy elsősorban a hadikártalanítás, illetve jóvátétel ügyét kívánja rendezni a szövetségekkel. Ezután elhatározta a kormány, hogy a király varsói utzásának idején a királyi előjogokat a minisztertanács fogja gyakorolni. Minthogy Bratianu miniszterelnök és Duca külügyminiszter is elkísérik a királyt a lengyel fővárosba, távollétükben a kormányt Vaitoianu tábornok belügyminiszter fogja vezetni, a külügyminiszteri teendőket Marzescu, a pénzügyminiszterium vezetését pedig Duca viszaárkeztőig Inculetz miniszter fogja ellátni. A királyi pár pénteken utazik Varsóba. Az utzás előtt újabb minisztertanács lesz, amely megteszi a még szükségessé váló intézkedéseket.

Háborus készülődés Bulgáriában

Bukarest, junius 20. A „Dimineata” jelentése szerint a bulgár külügyminiszter kijelentette, hogy Bulgária nem élhet Macedónia nélkül. A legkevesebb, amit követel, Macedónia autonómiája. Ugyancsak a „Dimineata” szófiai tudósítása szerint ott hatalmas háborus áramlat konstatalható. A volt tiszték mind uniformisban járnak. Jelenleg a hadkiégszítők lázasan foglalkoznak a káderek összeállításával. Mindenütt agresszív megjegyzések hallhatók Jugoszlávia ellen és heves agitáció folyik Macedónia autonómiájáért.

Török csapatfelvonulás Thráciában

London, junius 20. Konstantinápolyi jelentés szerint Thráciába lovassággal, tüzérséggel felszerelt erős török sereg érkezett. A csapatfelvonulás irányát és célját nem tudják.

Feloszlik a lausannei konferencia

Lausanne, junius 20. A keleti konferencia a legközelebbi napokban valószínűleg minden eredmény nélkül feloszlik.

Ki lesz az egységspárt új alelnöke?

Budapest, junius 20. Az egységspárt tegnapesti értekezletén a miniszterelnök felolvasta Gömbösnek azt a levelét, amelyben a párt alelnöki állásáról való lemondását bejelenti. A miniszterelnök elmondotta, hogy közöttük már régóta ellentétek vannak, amelyet azonban eddig nem akartak kiélezni. Az utóbbi napokban azonban a miniszterelnök felszólította Gömböst a helyzet tisztázására. Az eredmény Gömbös lemondó levele. Valószínű, hogy az egységspárt alelnöki állására Almássy Lászlót fogják megválasztani. Jelölve vannak még Holyos Miksa és Pesti Pál.

Mégis csak CZINK fest, tisztít vegyileg legszebben, legolcsóbban Cluj

A Talm melyik „mesze nagy vigaszt csak így okoz

Könyörületes majd belőle.

Ugyanot lása is, így va

Rabbi A háton ment, t

a sötétben kö

Este let

Megszeretett v

tak neki és ké

a mezőre, ahol

az oroszlan és

rény, megölte

ébredt, gyerty

kezett és elfuj

hogy bandák t

lakóját foglyul

— Nem

hoz — amit a

jó válhatik. Is

szertető hajléko

lángja el ne ár

tudnának benne

Igy rabb

Baal Sem

krónikásai, hog

jén, amikor hiv

tek, így szolt

— Nincs

ben. Mert ha f

kor — én mon

romfiak utánato

vágjátok le ök

magjait az örlő

Ilyen a t

a jó zsidók min

A csapás

zsidóság lelkebe

hit és ez tudta

kérdés maradj

Most arról lesz

talódik esetenk

Ez dr. K

Sokan is

kamarának ezt

kezésben európa

multam friss ak

kor százával k

boszorkányos úg

litotta le, fárado

bámulni való ve

ideges szót ki r

soha észre nem

A multko

akartam kerülni

— Jöjjön

dotta Kiss Bel

magának is meg

kő magáról esi

szemrehányón

bernek a bugye

csodaszert.

Kivette a

gondosan ráncsa

volt, szögletes s

kal, a hátlacon

nével.

Csak nézt

— Kiván

hitetlen gojhoz?

mint népfölkel

ajánlotta, hogy

get, de igazit,

derüre-borura ves

hogy a zsidók a

vetett irástekere

mentálják a ház

doltam — fö

venni profán úz

zsidó barátom a

got megengedi a

lo'pást' büntetlen

A pergament

A Talmudban járatosak megmondják, hol és melyik „meszechtában“ van megírva rabbi Akiba nagy vigasztalása, hogy az ember minden bajában csak így okoskodik:

„כל דעבר רחמנא לטב עבדך. Amit a nagy Könyörület tesz, azért cselekszi, hogy jó váljék majd belőle.“

Ugyanott megvagyom írva e mondás illusztrálása is, így valahogy:

Rabbi Akiba utra kelt egy napon. Szamárháton ment, tyukot vitt az ölébe és gyertyát, hogy a sötétben könnyen eligazodhasson.

Este lett, amikor egy kis városkába tért. Megszeretett volna szállani valakinél, de nem adtak neki és két állatjának hajlékot. Így került ki a mezőre, ahol lepihent és hamarosan elaludt. Jött az oroszlan és széjjeltépte a szamarat, jött a görény, megölte és megette a tyukot. A rabbi fölébredt, gyertyát gyújtott, de valahonnan szél keletkezett és elfújta a gyertyát. Másnap megtudta, hogy bandák törtek a városkába, amelynek minden lakóját foglyul ejtették.

Nem megmondtam — szolt tanítványaihoz — amit a nagy Könyörület tesz, abból csak jó válhatik. Isten akarta, hogy ne élvezzek vendégszerető hajlékot, hogy a samár kiáltása és a gyertya lángja el ne áruljanak. Most fogoly lennék és nem tudnának benneteket bizodalomra oktatni.

Igy rabbi Akiba. Baal Semról pedig azt jegyzik föl a chaszidok krónikásai, hogy egy napon, nagy szárazságok idején, amikor hívei esőért való könyörgésre gyülekeztek, így szolt hozzájuk:

Nincs meg nektek igazi bizodalmatok istenben. Mert ha föntartás nélkül biznátok benne, akkor — én mondom nektek — a gödölök és báromfiak utánatok jönnének, fölkinálva életüket, hogy vágjátok le őket és a kalász kihintené magától magjait az örlőmalomba.

Ilyen a bizodalom és hit ereje, ezt példalózták a jó zsidók mindenkor.

A csapások hozták-e a nagy optimizmust a zsidóság lelkébe, vagy eredendő tulajdonságuk a hit és ez tudta vértetni őket a bajok ellen — a kérdés maradjon történetfilozófusok problémája. Most arról lesz szó, hogy a zsidó bizalom átplántálódik esetenként nem zsidókra is.

Ez dr. Kiss Béla esete.

Sokan ismerik Kolozsváron a kereskedelmi kamarának ezt a képzett és a felekkel való érintkezésben európai nivóju tisztviselőjét. Mindig bámultam friss aktivitását. A mintavásár ügyeit, amikor százával keresték fel apró-cseprő ügyekkel, boszorkányos ügyességgel, idegességgel nélkül bonyolította le, fáradhatatlan volt és ami leginkább megbámulni való volt a munkájában, hogy soha egy ideges szót ki nem ejtett és egy indulatos gesztust soha észre nem lehetett venni rajta.

A multkor egy épülő ház elé jutottunk. Ki akartam kerülni a házat.

Jöjjön, ne féljen, ha velem van — mondotta Kiss Béla — nem eshet kő a fejére. Ha magának is meglesse az én csodaszerelem, akkor a kő magáról esne le. A szívéről. Pedig — szolt szemrehányón — igazság szerint minden zsidó embernek a bugyellárisában kellene hordania ezt a csodaszert.

Kivette a pénztárcáját és kihuzott belőle egy gondosan ráncatallanná lapított pergamentet. Mezőze volt, szögletes szép betűkkel, sugárkoronás iniciálékkal, a hátlapon az Örökkévaló hárombetűs zsidó nevével.

Csak néztem.

Kíváncsi, ugy-e, hogy jutott ez hozzám, hitetlen gojhoz? Hát úgy, hogy amikor 1915-ben mint népfölkelőt besoroztak, egy zsidó barátom ajánlotta, hogy szerezzek valami szent héber szöveget, de igazat, ne olyant amilyent vándor rabbik derüre-borura vesztegetnek pár forintokért. Hallottam, hogy a zsidók ajtófélfájukat valami ősi, pergamentre vetett írástekerccsel díszítik, hogy ezzel is dokumentálják a házi élet szentségét. Ez jó lesz — gondoltam — föltétlenül jó. Ezt nem fogom megvenni profán üzértől, ezt le fogom lopni valamelyik zsidó barátom ajtajáról. Ha a jóindulatu hazugságot megengedi az én vallásom, akkor a jóindulatu párt büntetlenül kell hagynia a héber vallásnak.

— Valóban jónak bizonyult a mezőze?
— Jónak? Csodásnak! Fiam, asszonyom — jó órában mondjam — minden bajt gyorsan kihevertek, a magam ügyei, bármilyen rosszul állottak is, isten segítségével jóra fordultak.

— És ezt miad a pergament tette?
— Nem egyedül a pergament. Viselek a testemen egy selyemből való „cidakli“-t is. Ezt már úgy kaptam ajándékba egy ismerős zsidó családtól.

Tovább kíváncsiskodtam és megkérdeztem, ez lett volna igazán érdekes, a pergament hogyan

vált be a harctéren?

— Ember, — szolt és szinte ujjongott — hogy képzeli maga azt a harcteret? Amikor pergament van a zsebemben, azt hiszi, eljutok a harctérre? Bevonultam és három hónap mulva kiszüperáltak. Mondhatom, megvoltam elégedve.

Elhiottm, hogy meg volt elégedve. És megértettem rabbi Akibát és megéreztem Bal Sem főb figyelmeztetését. Kicsit rösteltem, hogy a más hiten levő Kiss Béla doktor érezte meg velem.

(sz. i.)

Monarchista puccskísérlet Magyarországon

A Friedrich-párt a Bethlen-kormány eltávolítására és Ottó trónraültetésére készült. Szerdán éjjel elfogták az államcsíny résztvevőit. Friedrich Kis-ásziában van és már valószínűleg nem térhet vissza Budapestre

(Budapest, június 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) A budapesti államrendőrség kedden nagyszabású puccskísérletnek jött nyomára. Az eddigi kiadott hivatalos jelentés szerint a puccsot a Friedrich-párt akarta végrehajtani és

célja a Bethlen-kormány eltávolítása és Ottó trónörökös trónraültetése lett volna.

A rendőrség már hetek óta nyomoz a puccskísérlet ügyében. Az eddigi adatok közül különösen gyanutkeltő volt a párt vezérének, Friedrich Istvánnak az utóbbi időben külföldön tett nagyobb utazása. Politikai körökben is sejtették, hogy valami készül. Az utolsó napokban azután a nyomozás olyan stádiumba jutott, hogy az államrendőrség már nyíltan felléphetett az összeesküvőkkel szemben. Szerdán éjjel a rendőrség

egy-egy detektívcsoportja jelent meg a gyanúsított Friedrich-párti politikusok lakásán és legtöbbször sikeresen letartóztatták.

Elsőnek a hajnali órákban Halmay Zoltán uszóbajnokot, Friedrich István bizalmasát állították elő. Egy másik detektívcsoport ugyanabban az időben Pók Jánost, a Friedrich-párt gazdáját vitte be a rendőrségre. A délelőtti folyamán bekísérték még Pók Dezsőt, a Friedrich-párt vezető tagját, Havadyt és Barnabást, a magyar faszasztársaság ismert vezetőit, azonkívül egy őrnagyot, egy volt magasrangú rendőrtisztviselőt és több fiatalembert a Friedrich-pártból. A rendőrségen azonnal megkezdtek kihallgatásukat. Legelőször

Halmay Zoltán uszóbajnokot hallgatták ki, aki tagadta a vádak. Igazolmányokat mutatott, amelyek kezeskednek érte. A kihallgatást vezető rendőrkapitány az igazolások alapján Halmayt ideiglenesen szabadon bocsátotta.

Nappal géplakatos, éjjel üzletfosztogató

Másfél évet kapott a tolvaj kolozsi géplakatos

(Kolozsvár, június 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ince István kolozsi fűszerkereskedő 1921 decemberében felfedezte, hogy éjjelenként az üzlet készpénzét és árukészletét valaki lopkodja. Hónapokon keresztül garázdálkodott az ismeretlen tettes anélkül, hogy a titokzatos éjjeli látogató nyomára jöttek volna.

A mult év májusában, amikor a tolvaj már körülbelül negyvenkétezer lejt kitevő készpénzt és árut lopott el Ince üzletéből, Ince sógorával: Berényi Mihály molnárral éjszakánként az üzlettel szemben lévő kórház mellől figyelte az üzlet ajtaját. Három heti éjjeli virrasztás után egy éjjel gyanus embert láttak settenkedni az üzlet ajtaja előtt, akiben megdöbbenve ismerték fel a falu egy jómódu géplakatosát: Kozma Józsefet. Kozma észrevéve, hogy figyelik, futásnak eredt.

Ince arravaló tekintettel, hogy bizonyítékok nem voltak a kezében, nem üldözte Kozmát és feljelentést sem tett ellene. Az éjszakai örködést tovább folytatta, de nem kint az utcán, hanem az üzlet háta mögött lévő szobában. Az üzletajtóhoz belülről egy hosszú kefesepröt támasztott, amely ha valaki kívülről nyitogatta az ajtót, földre esett.

Június tizenegyedikén éjjel egy óra körül Ince és sógora zajra lettek figyelmesek, a kefeseprő hangos koppanással esett a földre, jelölve

nak, hogy valaki jár az üzletben. Ince sógorával együtt a kapun gyorsan az utcára rohant, velük egy pillanathoz lépett ki az üzletajtón Kozma József, aki amikor megpillantotta az üzlet gazdáját, futásnak eredt. Inceék üldözőbe vették Kozmát, akinek sikerült néhány perccel üldözői előtt lakásához érkeznie és mire Ince és sógora a kapuhoz értek, Kozma már belülről bereteszte az ajtót.

Ince sógorával együtt visszatért az üzlet elé. Az üzlet ajtaját tárva-nyitva találták, az ajtó zárjában pedig egy feltűnő durva kidolgozású horgasvégű álkulcs volt. Ince anyja a kulcsot azonnal felismerte. Elmondta fiának, hogy márciusban, mikor fia egyszer Kolozsvárra utazott és üzletkulcsát feledékenységéből magával vitte, Kozmától, mint lakostól egy kulcsot kért, amivel az üzletet kinyithatja. Kozma ezt a kulcsot küldötte át, amit most az üzlet ajtajában megtaláltak. Ince anyja, másnap, amikor fia hazaérkezett, visszaküldötte a kölcsönkért kulcsot Kozmának. Másnap reggel Ince feljelentésére a csendőrség letartóztatta Kozmát, aki a vallatás során beismerde, hogy hónapok óta dézsmálta Ince üzletét.

A kolozsvári törvényszék büntetőtanácsának mai tárgyalásán Kozma visszavonta a csendőrség előtt tett vallomását és tagadta a vádcelemeknyit. Két inasgyerekével próbált alibit bizonyítani, ez azonban nem sikerült neki.

A vád tanuának kihallgatása után, akik kétségenkívül rábizonyították Kozmára bűnösségét, a törvényszék Kozmát lopás büntetésében mondotta

ki bűnösnek és ezért *másfélvi börtönre* ítélte. Súlyosbíró körülménynek vette a törvényszék, hogy Kozma jómódu, sőt vagyonos ember, akinek Kolozson háza, műhelye és mintegy százezer lej vagyona van.

Glasner Móse a Szentföldön

(Kolozsvár, június 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) Glasner Móse főrabbirol most érkezett autentikus hír Erdélybe. Glasner Simon, a főrabbi fia, aki apját kikísérte, visszaérkezett és elmondta, hogy az öreg urat nagy tiszteletadással fogadták mindenfelé. Első nyilvános szereplése egy avatási ünnepen volt, ahol Sir Herbert Sámuel kormányzó is megjelent. Cook jeruzsálemi főrabbinak szinagógát és beth-hamidrastr építtetett egy amerikai híve, amit főlemelő ünnepségek keretében avattak. A főlavató beszédet az agg Jacob Mayer tartotta, a szefárdok chacham basija. Az avatáson az amerikai konzul és a diplomáciai testület több tagja is megjelent. Sir Herbert Sámuel angol beszédét héberre fordították. Utána Glasner Móse beszélt askenáz kiejtésű héberrel. A beszéd végén meleg óvásokban részesítették.

Második nyilvános szereplése Rabbi Sámuel Mohilewer halála huszonöt éves évfordulójának gyász-ünnepén történt. Mohilewer tudvalevőleg egyike volt a vallásos zsidó törvények első vezéreinek, aki a cioni eszmét hirdette és akinek a konzervatív „jisuv“ körül élvülhetetlen érdemei vannak. A gyászistentiszteletet Erec Jisrael történeti nevezetességű templomában, a rabbi Jehuda Hachaszid-féle ugynevezett „Bet hachneset Churba“-ban tartották meg. Glasner Móse beszédében a Palesztinában élő erdélyi zsidóságnak szólt, akiket figyelmeztetett a nagy Samuel Mohilewer életére és tanaira. Arra kérte őket, hogy e nagy ember szellemében éljék le a munka és küzdelem éveit, multunk és jövőnk országában, Erec Jisraelban.

Glasner Móse annak dokumentálására, hogy nem mint pártember, hanem mint igaz zsidó akar élni Palesztinában, meglátogatta az agudisták jeruzsálemi vezetőgyűlését, Chaim Sonnenfeld rabbit is, akivel közel egy órán át beszélgetett különböző dolgokról. Sonnenfeld nagyon szívesen fogadta a kolozsváriak ősz főrabbiát.

Cook főrabbi már több ízben meglátogatta Glasner Mósét, aki egyelőre feleségével és unokájával a jeruzsálemi Hotel Amdurszkyban lakik, de rövidesen átköltözik a Romema nevű most épülő városrészbe, ahol egy házban fog lakni Fischmann rabbi, a Mizrahi világszervezet főtákarával és a „Hator“ című folyóirat szerkesztőjével.

Az építkezési viszonyok mostanában nem a legjobbak. Olcsóbbodási tendencia van ugyan minden vonalon, de a gyenge valutája országok bevándorlói csak nagy pénzzel tudnak boldogulni. Azt beszélik, hogy a Keren Hajjeszód-akció ki-mélyítése, a kezelési költségek csökkentése új és kedvezőbb irányba fogja majd terelni az új-építés tempóját. Palesztinában nagy érdeklődéssel várják a karlsbadi kongresszus határozatait.

„Középeurópa Franciaország érdekszférájában“

Budapest, június 20. A nemzetgyűlés keddi ülésén az indennitási vita során Hegymegi Kiss Pál a külpolitikát bírálja. Hangsúlyozza, hogy Anglia és Olaszország rokonszenvét nem kell tulbecsülni. Középeurópa — mondotta Kiss Pál — teljesen Franciaország érdekszférájába tartozik és Anglia belátható időn belül ebbe az érdekszférába nem nyul bele. Ha egészséges külpolitikát akarunk, ennek előfeltétele egy teljesen megbízható, Habsburg-ellenes agresszivitástól mentes politikai felfogás.

Kurort Gleichenberg

(Steiermark, Deutschösterreich)

Hotel Venedig

Im herrlichsten Teile des Brunnenparkes; auf ebenen Wegen in 3 Minuten Brunnen und Bäder erreichbar mit anerkannt erstklassiger Restauration. Für Atmungserkrankte besonders geeignet. Zimmer samt voller Verpflegung: 5 Goldkronen für eine Person, 9 Goldkronen für 2 Personen. Arzt im eigenen Hause.

Exhumálták a Mold-ügy egyik halottját

Kiss József holttestét Bukarestben vizsgálják meg

(Arad, június 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) Néhány nappal ezelőtt megírta az Uj Kelet, hogy Mold József harmincötmillió sikkasztási ügyében az aradi ügyészség a hozzá intézett feljelentés alapján elrendelte a bűnpör elhalálozott egyik főtanujának, Kiss József vasuti telefonkezelőnek az exhumálását. Erre az intézkedésre az indította az ügyészséget, hogy több feljelentés érkezett, amelyek szerint a Mold-ügy tanui nem természetes halállal haltak meg.

Összesen kilenc ilyen gyanús haláleset történt, amelyeket a Mold-ügyel hoznak kapcsolatba. Ezek között szerepel Kiss József vasuti altiszt váratlan öngyilkossága. Kiss négy évvel ezelőtt került a CFR. aradi üzletvezetőségéhez, ahol Mold József mellett kapott beosztást az ellátási osztályon és szorgalmával és megbízhatóságával hamar kiérdemelte főnöke bizalmát. A husz éves fiatalember hosszú ideig szolgálta Mold József ügyeit a töle telhető legnagyobb lelkiismeretességgel és még csak nem is sejtette, hogy bűnös manipulációkat segít elő.

Az üzemek mit sem rejtegető nyíltsággal folytatók már, amikor a fiatal és lelkiismeretes tisztviselő kijelentette Mold József előtt, hogy nem tudja nézni, mi megy végbe a közlekedési osztályon és az ott folyó üzelmekről az igazgatóságnak jelentést tesz. Ezt hamarosan Kiss József elhelyezése követte. Piskire kellett távoznia, hogy ne zavarhassa Mold köreit. A

fiatalember új állomáshelyén oly dolgokat mondogatott el, ami legkevésbé sem lehetett a vasutigazgatóság sikkasztóinak kedvére való, mert minden szava Moldék tudomására jutott. És ekkor váratlanul történt, hogy egy reggel a vidám kedélyű fiatalembert átlőtt halántékkal találták abban a házban, amelyben lakott. A revolver mellette feküdt. A halántékán ejtett seb oly közelről származott, hogy kétségtelennek látszott, hogy nem bűntény, hanem öngyilkosság esete forog fenn.

Kiss József halála kimenetelében feltűnően hasonlít a petrozsényi Tergulicza Sándor öngyilkosságához, aki szintén Mold József keze alatt szolgált. De mikor ő is szembe helyezkedett főnökével, áthelyezték Petrozsényba. Pár nap múlva átlőtt halántékkal találták. Az ügyészséghez érkezett feljelentések szerint a Mold-ügy áldozatait mérgezett cigarettákkal tették el láb alól.

Kedden délután három órakor ásták ki sírjából Kiss József holttestét. Az exhumálásánál dr. Bradean Athanasz vármegyei főorvos, dr. Ursu János delegált vizsgálóbíró, Pansesti ügyész és több vasuti főtisztviselő volt jelen. A holttestet a felsőtemető halottasházában felboncolták, hogy a belső részeket Bukarestbe vigyék megvizsgálásra. Ugyanakkor fogják exhumálni a még gyanúsabb körülmények között elhalt Nastase Constantin vasutigazgatót, aki a fegyelmi eljárást Mold ellen lefolytatta.

Ujabb háromkilométeres kráter tört ki az Etnából

A láva Catániát fenyegeti. Megőrült emberek hollywoodnak a tűzhányó körül. Repülőgépekről figyelik a lávafolyam irányát. Sziciliába várják a királyt

(Milano, június 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Etna kitörése egyre veszedelmesebb méreteket ölt. A lávafolyamok, amelyek óráról-órára növekednek, hihetetlen gyorsasággal nyomulnak előre a mezőkön a községek felé. Az Etna környékéről érkező hírek egyre nyugtalanítóbbak.

Kedden ujabb, három kilométer szélességű kráter tört ki,

amely azóta feltartóztatlanul ontja a lávát. A földlökések ismétlődnek. Az Etna egész óriási tömbje remeg. Catániában, amely az Etnához legközelebb fekvő város és közvetlenül veszélyeztetve van, roppant zűrzavar uralkodik. A város tele van menekülőkkel, akiket nem mernek elhelyezni, mert félnek, hogy

néhány napon belül a láva eléri Catániát és innen is menekülniök kell. Az utcákon és a tereken több ezer menekülő táboroz. A templomok zsúfolva vannak. Szerdán délelőtt egy ezred katonaság érkezett a városba, amely megkezdte a szükségesnek látszó óvintézkedések megtételét és a mentési munkálatokat. A catániai kórházak tele vannak sebesültekkel. Állandóan ujabb embertömegek érkeznek, súlyos égési sebekkel, a szerencsétlenség színhelyéről.

Nagyon sokan megőrültek. Ma még egyáltalában nem lehet megállapítani, hány ezer ember pusztult el a földrengéseknél és a lávatűzben. A közmunkaügyi miniszter kedden este különvonaton megérkezett Catániába, ahol azonnal meglátogatta a sebesülteket, egyben intézkedett aziránt, hogy amennyiben a Catánia felé tartó lávaág a város közelébe érne, mentővonatok álljanak készen a lakosság elszállítására. Római távirat szerint Mussolini miniszterelnök szintén Sziciliának vette útját.

A milánói obszervatórium kedden éjszaka erős földrengést jelzett Catániából.

Valószínűre veszik, hogy a földlökések vonala Catánián már áthúzódott és északnak tart. Az Etna nagyobb kráteréből sűrű füstgomolyog száll ki, a kisebbekből pedig szintén megindult a láva. Rómából repülőgépek indultak el Sziciliába. A repülőgépek az Etna felett fognak keringeni, hogy az új lávaömléseket idejekorán észrevégyék és jelezhessék irányát a környék lakosainak. Valamennyi községben, amelyek az Etna körül fekszenek, óriási izgalom van.

Huszkilométernyi távolságban az Etnától már nincsen ember.

Minthogy feltehető, hogy a földrengés Catániában megismétlődik és a láva benyomul a városba, a lakosság a keddről szerdára virradó éjszakán már nagy tömegekben tödült ki a pályaudvarra, hogy elutazzék. Valóságos harc folyik a vagonokért. A királyt szerda délelőttre Catániába várják.

Szerdán délelőtt jelentik Catániából: A lávaömlés főága kedden este hétszáz méter szélességben hömpölyög előre. Magassága átlagban nyolc méter, lapályokon husz méter.

Gierre városka pusztulása biztos, kiürítése megkezdődött.

A keddről szerdára virradó éjszakán az Etna északi oldalán új kráter keletkezett, amelyből szakadatlanul özönlik a láva. A főfolyam Cero telt nyomul. Egy mellékfolyam elérte Passo di Acieret és két-száz méternyire van Castaglionétól. A kráterek környékén nagy robbanások vannak. A menekülők száma harmincezer. Ruhájukat, arcukat és hajukat forró hamueső és lávatörmelék perzseli.

A levegő annyira felmelegedett, hogy az Etnától hatszáz kilométerre a tengeren is érzik.

Az Etna kitörésével egész sereg természeti rendellenesség járt együtt. Olaszország legtöbb vidékéről katasztrófákat jelentenek. Romagnában a tenger szédületesen megdagadt. Víztolcsérek képződtek, amelyek

levegőbe repítik a halászbárkákat.

Az Apennineken hóviharok száguldanak végig. Szerdán este az Etna háborgása erősödött. Most már Taorminát is közvetlen veszedelem fenyegeti. Cero község vasutállomását a láva már eltemette. Az egész országban óriási segítőakció indult meg.

Vasárnap befejeződik a Habima vásárhelyi szezonja. Stramer jiddis társulata vasárnap este befejezi vendégszereplését Marosvásárhelyen. A nagy szimpátiával fogadott művészegyüttes még csak három előadást tart. Ma este a marosvásárhelyi árvák javára „Az első szerelem“ (Die erste Liebe) kerül színpadra. Pénteken nincs előadás, szombaton az Akédasz Jicchak című drámát adják elő. Goldfaden örökszép Szulamitja fogja a marosvásárhelyi zsidó színházi szezont bezárni.

HI

Az Uj Kelet az egyetem napilapja. Az Uj Kelet cikkeinek a jelölésével engedjék előfizetési árak: Egy h. felévre 320 lei, h. Felelés szerkesztő: Mar

— Maniu kirárestből jelentik: A hallgatáson fogadta audiencia után ebéd

— A kormány 10k anyagi helyzeté kormány elhatározta niszteriumok delegát nevez ki, amelynek első anyagi helyzet és a kormány részér készítése.

— Rendezik fizetését. Bukarestből miniszter kijelentette, fizetésrendezését nem sult terv szerint fogj fizetését kielégítően n fog mondani. A közép kezletükön elhatározta megtartják és élálnak

— Megkezdte kisajátítást. A kolozs ez előtt kezdte meg ságában levő házhelye nok kisajátítását. Edd gárd felett jelölték ki leteket. Most a Köve a jövő héten pedig a

— Uj utakon

ből jelentik: Tegnap diák aláírásával kiáll utat szab a románia vány, amelyet aláíró is beküldöttek, így hónapja tart már a hat hónapja, hogy katonaság szállotta annak, hogy a kol iránti tisztelet soh súlyedt. Fél éve, ho egyik legfőbb támas tel, de meg kell áll kes körök semmit s javítására, a diákny adjuk fel a gazdaság harcot és az össziá lunk akkor, amikor nunk kell a katonas való kiürítéséért, az e felfüggesztett vizsga vetelnünk kell mind amelyet az illetékes dasági helyzetének lunk új egyetemi épü táruk és más diák Végül is helyre kel viszonyt a diákság a diákság másik cso kát tudományos elő estélyek rendezésév Ezek az utakon k kültetéhez méltó és ákság békülékeny b tók a következmény lentése szerint ugya hogy a diákzavargá hozott rendszabályo és az ellenük indító elhalasztott szigorla fogják megtartani.

— Nem lesz váradon. Nagyvárad várad lap munkat tés folytatott Valj val, aki kijelentett ügyelő a beszerzett tette a nagyvárad Soinescu felügyelő a staggione szintárs lésével gondolja m

HIREK

Ar Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
 Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.
Előfizetési árak: Egy hónapra 60 lei, negyedévre 170 lei, félévre 320 lei, egész évre 620 lei.
 Felelős szerkesztő: **Marion Ernő dr.**

Maniu királyi kihallgatáson. Bukarestből jelentik: A király ma Szinájában kihallgatáson fogadta Maniu Gyulát, akit az audiencia után ebédre is vendégül látott.

A kormány megvizsgálja a tisztviselők anyagi helyzetét. Bukarestből jelentik: A kormány elhatározta, hogy az egyes szakminisztériumok delegátusaiból állandó bizottságot nevez ki, amelynek feladata lesz a köztisztviselők anyagi helyzetének figyelemmel kísérése és a kormány részére megfelelő javaslatok előkészítése.

Rendezik a középiskolai tanárok fizetését. Bukarestből jelentik: A közoktatásügyi miniszter kijelentette, hogy a középiskolai tanárok fizetésrendezését nem a Curba Lalescu-féle kifogásolt terv szerint fogják elintézni. Ha a tanárok fizetését kielégítően nem tudja rendezni, akkor le fog mondani. A középiskolai tanárok tegnapi értekezletükön elhatározták, hogy a magánvizsgálatokat megtartják és elállnak a tervezett sztrájktól.

Megkezdtek Kolozsvar határában a kisajátítást. A kolozsvári agrárbizottság egy héttel ezelőtt kezdte meg a város közvetlen szomszédságában levő házhelyek céljaira alkalmas ingatlanok kisajátítását. Eddig a Békásban és a Házonvárd felett jelölték ki az építésre alkalmas területeket. Most a Kövespadon folynak a munkálatok, a jövő héten pedig a Nádasmelléken folytatják.

Uj utakon a diákmozgalom. Bukarestből jelentik: Tegnapi mintegy ötszáz bukaresti diák aláírásával kiáltványt jelent meg, amely új utat szab a romániai diákmozgalomnak. A kiáltvány, amelyet aláírói közlés végett a lapoknak is beküldöttek, így hangzik: Kollégák! Hat hónapja tart már az ideje az áldozatainknak, hat hónapja, hogy az egyetemeket fegyveres katonaság szállotta meg. Ugyanannyi ideje annak, hogy a kollégiális érzés és a tanárok iránti tisztelet soha el nem képzelt fokra súlydott. Fél éve, hogy az ország kulturájának egyik legfőbb támasza, a felsőbb oktatás szünetel, de meg kell állapítanunk, hogy az illetékes körök semmit sem tettek a sorsunk megjavítására, a diáknymor enyhítésére. Mi nem adjuk fel a gazdasági követeléseinket folytatott harcot és az összdiákság szolidaritására apellálunk akkor, amikor programot adunk. Harcolnunk kell a katonaságnak az egyetem területéről való kiűréséért, az egyetemek megnyitásáért és a felfüggesztett vizsgák visszaillesztéséért. Követelnünk kell mindazon ígéretnek beváltását, amelyet az illetékes hatóságok a diákság gazdasági helyzetének enyhítésére tettek. Harcolnunk új egyetemi épületek, diákhonok, könyvtárak és más diákintézmények szervezéséért. Végül is helyre kell állítanunk a kollégiális viszonyt a diákság és a tanári kar, valamint a diákság másik csoportja között. Ezt a munkát tudományos előadások és kulturális-művészi estélyek rendezésével gondoljuk elérhetőnek. Ezeket az utakon a mozgalom a diákság lelkiállapotához méltó és ideális bázishoz jut. A diákság békülékeny hangulatának már is látható a következményei. A kolozsvári lapok jelentése szerint ugyanis a kormány elhatározta, hogy a diákzavargások idején a zavargók ellen hozott rendszabályokat hatályon kívül helyezi és az ellenük indított pereket beszünteti. Az elhalasztott szigorlatokat augusztus hónapban fogják megtartani.

Nem lesz kettős szintársulat Nagyváradon. Nagyváradról jelentik: Egyik nagyváradai lap munkatársa Bukarestben beszélgetést folytatott Valjean szinügyi vezérigazgatóval, aki kijelentette, hogy Soinescu vezérfelügyelő a beszerzett információk alapján eljuttatja a nagyváradai kettős szintársulat tervét. Soinescu felügyelő a román kultúra fejlesztését a staggione szintársulatok sűrűbb vendégszereplésével gondolja megoldhatónak.

Félmillió kártérítés vasúti balesetért. Bukarestből jelentik: Az ilfovi törvényszék tegnapi tárgyalásán helyt adott Dinu Cesianu hirlapíró kártérítési keresetének, melyet a valealargai katasztrófa alkalmával szenvedett súlyos sérülése miatt indított a CFR. ellen és az államasutakat ötszáz ezer lej kártérítésre ítélte.

Meghalt a hegyesdombi gyermektragédia áldozata. Körülbelül három héttel ezelőtt történt, hogy a kolozsvári Hegyesdombon egy gyermektársaság fegyverrel játszott s játék közben Balog Béla belelőtt a vele kötekedő Barna Flóri szemébe. A súlyosan megsebesült kislányt bevitték a klinikára, ahol az orvosok minden fáradozása ellenére ma reggel meghalt.

Bukarestbe utazott a Hitelbank sikkasztója. Budapestről jelentik: Tegnapi este a román területen nyomozó detektívek jelentették a budapesti főkapitányságnak, hogy Kopinicsot egy Kiss nevű ember kalauzolta át a határon. Együtt mentek Kisjenőig, sőt Aradra is együtt utaztak, ahol Kopinics ötmillió koronát beváltott lejre egy Klein nevű bankárnál. Aradról a sikkasztó Temesvár, majd Fehértemplom felé vette útját. A detektívek egy része utána utazott, a többiek új nyomra bukkantak, melyszerint Kopinics már nincs Erdélyben, hanem Bukarest felé vette útját. A száznegyvenmillió sikkasztás ügyében egyébként eddig negyven letartóztatás történt. Az egyik állítólagos bűnrészese, a katonaruhás szöke fiatalember, akinek nevét a rendőrség nem tudta, ma délelőtt önként jelentkezett és elmondta, hogy Darvay László főhadnagy s neki Kopinics tizenegymilliót adott át, mint apai örökségét. Darvayt letartóztatták. Így a száznegyvenmillióból tizenegymillió már megkerült. A rendőrség biztosra veszi, hogy a száznegyvenmillió jórésze még Budapestben van.

Szélhámos, aki nem Kopinics. Nagyváradról jelentik: A Romániába menekült Kopinics utáni hajszát lázas izgalomba hozta Nagyvárad egész rendőrtestületét. Chir detektívnek tegnap délután feltűnt egy férfi és egy nő, akik a Rákóczi-ut legelőkelőbb tüzleteiben hatalmas összegű bevásárlásokat tettek. Tekintettel arra, hogy a férfire ráillett a Kopinicsról közölt személyleírás, a detektív követni kezdte a gyanús párt. Amikor a férfi észrevette, hogy a detektív követi őket, megszökött, úgy hogy a detektív csak a nőt tartóztathatta le. Később sikerült a férfit is elfogni Gerlas József többszörösen körözött csernovitzi illetőségű szélhámos személyében, aki feleségével együtt Erdély majdnem minden városában nagyobb csalásokat és szélhámosságokat követett el.

Ötvenezer lejt sikkasztott egy postás-kisasszony. Marosvásárhelyről jelentik: Tegnapi postaigazgatóság Balázs Kornélia dédabisztrai postakezelő pénztárát rovincsolva, ötvenezer lejt hiányt állapított meg. A postás-kisasszony előadta, hogy fizetéséből megélni nem tudott, anyját is támogatnia kellett és így havonta kisebb-nagyobb összeget sikkasztott el a pénztárból. Igéretet tett arra, hogyha férjhez megy visszafizeti az elsikkasztott összeget. A postaigazgatóság rendelkezése a csendőrség a postás-kisasszonyt letartóztatta és a marosvásárhelyi ügyészség fogházába vitte át.

Miért mondott le a bukaresti kamara elnöke? Megirtuk, hogy a bukaresti kamara alelnökét Orghidant lemondatták, mert a kereskedők Orghidannak tulajdonítják a spekulációs törvényt. Az alelnök eltávazása után a kamara elnöke, Hagi Teodorachi is lemondott. Az elnök azzal okolja meg lemondását, hogy a fogyasztóktól özőnével kapja a lapokat, melyekben az árdragitók pártolásával vádolják. Ugyanakkor a kereskedők szidalmait is el kell szenvednie, mert nem védi kellően érdekeiket. A dilemmából való szabadulás végett annál inkább el kell hagynia állását, mert a megválasztásakor vállalt kötelezettségeknek nem teherelt meg. Teodorachi lemondásából kiérzik a keserűség, ami egy tisztességes munkában eltöltött élet után, a mai időköt látva méltán éltöti.

Orvosi ellenőrzés alá helyezik a sirokat. Ma érkezett meg a kolozsvári tisztifőorvosi hivatalhoz a népjóléti minisztérium leirata, melyben felszólítja a tisztiorvosokat, hogy temetéseknel ezután előzetes kiszállást tartsanak annak megállapítására, hogy a felásott sír mélysége megfelel-e a közegészségügyi törvényeknek. Minden ilyen kiszállásért kétszáz lejt jár a tisztiorvosnak.

Ujjáépítik a püspöktördői uszodát. Nagyváradról jelentik: A biharmegyei közigazgatási bizottság mai ülésén a Püspöktördői uszodájának ügyét tárgyalta. Tekintettel arra, hogy a fürdő uszodája egészségtelen, a bizottság az uszoda ujjáépítését határozta el.

Fényes új vizsgálatot kér a Tisza-perben. Budapestről jelentik: A Tisza-perben folytatták a tanuvallomások ismertetését. Az elnök felhívta a vád és a védelem képviselőit a bizonyítás kiegészítésére. Fényes László kérte, fogantosságot új vizsgálatot annak kiderítésére, ki volt a gyilkos.

Schina szabadlábban. Bukarestből jelentik: A vizsgálóbíró ma elrendelte Schina és társainak szabadonbocsátását, mivel az ellenük lefolytatott vizsgálat befejeződött. A tisztviselők szövetségének elnöke és többi vezetője már elhagyta a vacarestii fogházat.

Az autólópások hazája. Az egész világon az Egyesült-Államokban van tudvalevőleg a legtöbb automobil. Ennek következtében aztán egyáltalán nem kell csodálkoznunk azon, hogy éventént éppen az Egyesült-Államokban történik a legtöbb autótolvajlás. A rendőrség az autótulajdonosokat hibáztatja és az ő könnyelműségükkel véli megindokolni azt, hogy az autólópások száma napról-napra növekedik. Szinte hihetetlen, — írja egyik legutóbbi jelentésében a newyorki közlekedési rendőrség — hogy az autótulajdonosok milyen kevés figyelmet fordítanak arra, hogy a tolvajokkal szemben megvédjék a kocsijukat. Nagyon sokan vannak, akik még a kulcsot is benne hagyják a kocsiban és így könnyítik meg a tolvaj munkáját. Nincs olyan gyártmány — folytatja a rendőri jelentés — az Egyesült-Államokban, melyen ne lenne valami védőintézkedés a tolvajokkal szemben. A tolvaj azonban nem egyedül dolgozik, hanem társal. Ha nem tudják kinyitni az autómobil, neki fekszenek és eltolják, mintha valami sérülés esett volna rajta. Garázsa szállítják, itt teljesen átmodellirozzák, leveszik az engedély számát, megváltoztatják a motornak a számát, átfestik és úgy átalakítják, hogy az igazi tulajdonos is csak nehezen tudna ráismerni. Hogy egy kis izeltől szolgáljunk arra, hogy hány kocsi lopnak és mennyi értékben az egész világban, csak azt szögezzük le, hogy Newyorkban az ellopott autómobilok értéke évente körülbelül 6 millió dollár, tehát egymilliárd 260.000 lejt tesz ki. Az Egyesült-Államok területén pedig évente körülbelül 100.000 autót lopnak el.

Egymilliárd dollár női ruhákért. A háboru befejezése óta Amerikában az asszonyok ruházatkódása minden eddigi fényűzést jóval fölülmul. A legelőkelőbb bizonyítja ezt a fényűzést egy Washingtonból érkező hír, amely szerint csupán ebben az egy városban 1921-ben több mint egymilliárd dollár értékű női ruhát készítettek. 1914-ben még a felét sem tette ki az elkészített női ruhák értéke. A statisztikai adatok szerint 1921-ben 1.022.743.000, 1919-ben 1.208.543.000, 1914-ben pedig 473.888.000 dollárnyi női ruhát készítettek Washingtonban. Ezekben az adatokban nem szerepelnek a női kalapok, fehérneműk és csipkék. Ezeknek az összege 1919-ben a legnagyobb termelési évben 2.253.049.570 dollár volt. Ezek a számok a gyári árak összegét adják, természetesen a kereskedelemben jóval magasabb összeggel kell számolni.

Rendőrségi hírek. Ráger Fülöp kolozsvári lakos följelentést tett ismeretlen tolvaj ellen, aki tegnap este besurrott Széchenyi-tér 7. szám alatti lakásba s tizenötezer lejt értékű ruhát lopott el. — Szilágyi József följelentése szerint huszonegyezer lejt adott kölcsön Hirsch Józsefnek, hogy befejezhesse a háza építését. Hirsch azután a házat titokban eladta s amerikai utlevelet szerzett, de elutazását a rendőrség megakadályozta. — Tegnapi este razzia volt. Husz férfit és négy nőt állítottak elő. Az igazoltatásoknál incidens történt az egyik rendőri közeg tulbuzgósága miatt. A nőket orvosi kezelésre utasították, a férfiakat pedig kitoloncolták a városból.

Ha gummi-óvszert vásárolunk, ne fogadjunk el mást, csak „Ollá“-t.

Székrekedés. Krafft-Ebing professzor, az ideggyógyítás világhírű kutatója, a Ferenc József keserűvizet sok esetben kiprobálta s hatásával mindig meg volt elégedve. (6)

olgokat mon-
 lehetett a vas-
 re való, mert
 a jutott. Es
 egy reggel a
 halántékkal
 lakott. A
 ntékán ejtett
 kétségtelen-
 hanem ön-

metelében fel-
 glicza Sándor
 Mold József
 ő is szembe-
 eztek Petro-
 halántékkal
 feljelentések
 érgezett oiga-

akor ásták ki
 z exhumálásá-
 gyei főorvos,
 bíró, Pansesti
 lő volt jelen.
 tasházában fel-
 et Bukarestbe
 kor fogják ex-
 rülmények kö-
 vasutigazgatót,
 en lefolytatta.

Etnából

**Ányó körül-
 a királyt**
 az Etnától

gés Catániában
 a városba, a
 éjszakán már
 audvarra, hogy
 vagonokért. A
 várják.

ániából: A láva-
 méter szélesség-
 átlagban nyolc

biztos, ki-
 ott.
 an az Etna északi
 lyből szakadta-
 ero telé nyomul.
 Aciereát és két-
 A kráterek kör-
 A menekülők
 rcsukat és haj-
 perzseli.

ett, hogy az
 a tengeren
 sereg természeti
 zország legtöbb
 k. Romagnában
 Víztolcsérek kép-
 zbárkákat.
 danak végig.
 rgása erősödött.
 veszedelem fe-
 at a láva már
 riási segítőakció

Habima vásár-
 arsulata vasárnap
 Marosvásárhelyen.
 veszőgyűttes még
 e a marosvásár-
 elem" (Die erste
 cs előadás, szom-
 trámát adják elő.
 gja a marosvásár-
 ni.

KÖNYVEK

Kabbalisták és csodatevők (Kadima kiadása. Cluj, 1923. 8 r. Az összeválogatás és fordítás Sas László munkája.)

Amikor végiglapoztam a kicsiny könyvön, azt gondoltam: ezeket már mind ismerem. A magas rabbi Löw, akinek kőbe faragott szobra ott áll Prága új városházájának kapuján, régi gyerekkori ismerősöm és a halottakat ébresztő Rambam, akinek csudálatos operációjáról nagyapám mesélt néha jövedvében és Baal Sem és Rabbi Nachman és a talmudi legendák gigászi hőse, Simon ben Jóchai és ahányan csak vannak: egyik se tud újat mondani nekem. Ismerem őket előszókból és Buberből, nagyapám hívé meséiből és Bin Gorion gyűjteményes munkájából — de azért mégis inkább csak kötelezőtudásból belekezdtem az olvasásba. A betűk és sorok pedig néha olyanok, mint a horgász kezében: abba akaszknak legerősebben, aki gyanútlanul kap utánuk. Egyszer csak rajtakaptam magam, hogy elmerülve, magamról és világról megfeledkezve, olvasom a régi lelketnyomasztó legendákat, úgy mintha sohasem hallottam volna felőlük.

A legendáskönyv Sas László fordítása. Sas László írásának van valami súlyos komorsága. Egyike az abszolút humornélküli íróknak. Ez a súlyos stílus ebben a fordított könyvben is megnyilatkozik és nagyszerűen alkalmazkodik a zsidó legendák belső súlyosságához és komorságához. Ez teszi a könyvet újjá még azok előtt is, akik régen ismerik az egyes legendákat és ez tette kötelesemmé, hogy szokás ellenére, mindenekelőtt a fordítóról emlékezzem meg. A kiválogatás munkája nem volt túlságosan nehéz. A zsidó nemzeti föllendülés szolgálatába vonzotta a toll legnagyobb mestereit (Buber, Bin Gorion stb.), akik szent fáradságot nem ismeréssel gyűjtötték és gyűjtik még egyre a zsidó népköltészet kincseit. Ezekből a gyűjteményekből akármelyik részt ragadjuk is ki és mutatjuk be a magyarul olvasó zsidóságnak: ragyogó, szomorú szépségeket tárunk meg az olvasó előtt és zsidó kulturműsziót teljesít az, aki erre vállalkozik.

De néhány szót a zsidó népköltészetéről és speciálisan a zsidó népmeséről. Mert ezek a legendák, kabbalisták és csodatevők viselt dolgai: zsidó népmesék. Az, hogy nagyrésztük már ősrégi időkben feljegyezték és írásban maradtak ránk talmudban és ódon fölíráásokban: csak a zsidó nép kulturfokára jellemző. Az európai nemzetek csak a legújabb időkben gondoltak népmeséik összegyűjtésére és könyvekben való megőrzésére. És még valami, ami jellemző a zsidó nép kulturfokára. Amikor európai értelemben vett népmesékre gondolunk, akkor a vasorru bába, az első Jancsi, vagy legjobb esetben a Rúbezahl jelenik meg előttünk. A zsidó népmesékben hiába keressük ezeket az abszolút naiv, minden benső súly nélküli motívumokat. A mi népmeséink hősei, a magas rabbi Löw, aki agyagból élő embert formál és Rambam, aki a feldarabolt ember tagjait újra eggyé növeszti és életet lehel belé és Baal Sem, a mosolygó bölcs, aki lelkekkel beszél és a világ értelmét kutatja. Ez a nagy elmerülés a világmindenségbe, az őslényeg kutatása, az istenszomszomság: ezek a zsidó népmesék vezérmotívumai. Végtelenül jellemző ez a zsidó népszichére és a zsidóság kulturfokára.

A „Kabbalisták és csodatevők” könyvben egybefoglalt legendák, nemrégiben jelentek meg az Uj Kelet hasábjain, úgy hogy az egyes részeket fölösleges külön ismertetni. Nagyon helyénvaló gondolat volt a fordítótól, hogy az egyes legendák után rövid ismertetéseket irt. Így az olvasó a legendahősök (Rabbi Löw, Rasif Rabbi Nachman, Baal-Sem, Rambam) sok érdekes életrajzi adataival is megismerkedik. Általában: ha valaha zsidó könyvről el lehet mondani, hogy hézagpótló hivatása van, úgy erre a könyvre mindenesetre áll ez a megállapítás. A magyarul olvasó zsidó közönség most kap kezébe először olyan könyvet, melyben a saját népköltészetének néhány csudálatosan ragyogó részét ismertette meg. Ez a fordító érdeme. Kár, hogy a könyv külső formája nem felel meg teljesen ennek a hivatásnak. Szép, tiszta betűkkel, de vékony papíron adta ki a Kadim

az első magyarnyelvű zsidó legendáskönyvet, úgy hogy a könyv sokkal tekintélytelenebbnek látszik, mint amennyire benső sulya megkövetelné. És még egyet, amit a fordítónak és a Kadimának is figyelmébe ajánlok. Néhány nap előtt ugyancsak a Kadima kiadásában megjelent egy könyvem, melyben a magyar címlap előtt teljes szövegű héber címlap is van. Céltudatosan tettem ezt és példát akartam vele statuálni. Tudom, hogy ez csak demonstráció, de szép és stilszerű, hogy zsidó író zsidó könyvén héberül is ott legyen a címlap. Emlékeztetés akart ez lenni arra, hogy nekünk tulajdonképpen héberül kellene írunk és isten és akaratunk segítségével csak átmeneti állapot lesz az, hogy zsidó olvasóinkkal más nyelven kell megértetni magunkat. Szép lett volna, ha a „Kabbalisták és csodatevők” is követte volna a példát. Üzleti hátránya nincs, hiszen a mi könyveink ugyanis csak zsidók részére íródnak, viszont szép és népszerű hatása van. *Gizskalay János.*

Braun György: Gondolatok. Fiatal dilettáns költő igénytelen, néhányoldalas, tizenhatodréti kötete. Pozitív mondanivalók nélküli dilettantizmus szűrki el a verssorokat, tehetség, friss hang sehol sem csendül ki a sorok közül. Erős zsidó érzés fut át a kötetet, de ez a föltétlenül őszinte érzés sem teszi értékesebbé a verseket. Lehet, hogy írójuk későbben rátalál magára és átéléseit biztosabb formában fogja tudni papírra vetni. (j.)

A hatvanéves Couperus. Couperus Louis, a világhírű holland író az elmúlt héten ünnepelte hatvanadik születésnapját. Az író barátjai és tisztelői ezalkalomból gyűjtési akciót indítottak, hogy a falusi házat, amelyben Couperus jelenleg lakik, ajándékol megvehessék a számára. Couperus különösen az antik görög és római világban játszó regényeivel szerzett világhírt. Couperus mester a korok lelkének rajzában és költői prizma közvetlen közelbe hozza a letűnt évezredek kulturáját, életihégesét, felszentelt és bemocskolt eszméit, emberi verejtékezeit és szörnyű bukásait. Tolla alatt a történelem, könyvek és sablonos történelmi regények merev, lélektelen klasszikus hősei valóságos életre kelnek. Leginkább a tömegjelenetek aláfestéséhez ért. Megdöbbentő naturalizmussal bontja részekre a tömegek szeszélyes pszichéjét. Írói kvalitásának teljessége a magyarra is lefordított „Heliogahalus”-ban bontakozik ki. Hatvanéves életstációhoz való elérékezése pihenést jelent Couperusnak, aki több mint negyvenévi írói munkájával nem tudta megszerezni magának azt az igénytelen egyszerű falusi házacskát, amelyben beérkezésének napját tölti.

MEGJELENT

Gizskalay János verseskönyve
**Az új proféciaák
könyvéből**

A pompás kiállítású kötet ára 60 lej.
Amatorkiadás finom papíron, a szerző
sajátkezű aláírásával, ára 120 lej.

Megrendelhető az Uj Kelet
könyvosztályától

RÓTH cipész

CLUJ,
Str. St. O. Iosif

volt
Szép-
utca

A mai valutapiac

Szilárdul a márka. Esik a magyar korona.
Gyengülnek a nyugati devizák

(Kolozsvár, június 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) A német márka szilárduló irányzatot mutat Zürichben. A mai nyitáskor 45-re emelkedett. A zárlatnál újabb egy pont javulással 46-tal jegyezték. Beltoldón a váratlan zürichi emelkedése következtében javulás észlelhető. A magyar korona a mai zürichi nyitáskor megtartotta a 7-es árfolyamát. A zárlatnál azonban 6-25-re esett. Beltoldón esése következtében a kínálat fokozódott. A nyugati devizák árfolyamalakulásánál lanyhulás észlelhető. Azzal magyarázható, hogy a francia frank javult Zürichben és ennek következtében a lej közvetett uton megszilárdult. Egyébként a lej Párisban változatlanul 8.

Irányzat: Magyar koronában esés, a nyugati devizákban gyengülés.

Június 20-én 100 lejért fizettek Kolozsvárt:

4200—4300 külföldi magyar koronát,
35000—35500 osztrák koronát,
7-87—7-88 francia frankot,
2-74—2-75 svájci frankot,
0-48—0-48³/₄ dollárt,
10-77—10-79 olasz lírát,
61500—61900 német márkát.

Valutapiac június 20-án:

Bukarest. Devizák: Páris 1254, London 932, Newyork 202¹/₂, Róma 925, Zürich 3660, Prága 613, Bécs 28-40, Budapest 230, Berlin 14¹/₂.

Bukarest. Valuták: Márka 25—30, léva 240—250, török lira 120—125, font sterling 938—942, francia frank 1300—1320, svájci frank 36—37, lira 920—930, drachma 500—520, dinár 200—220, dollár 203—204, Napoleon 700—720, osztrák kor. 30—31, magyar korona 200—220, cseh korona 600—610, lengyel márka 22—24.

Zürich. Nyitás—Zárlat: Berlin 45—46, Newyork 556³/₄—556¹/₂, London 2564—2572, Páris 3457—3470, Milano 2525—2530, Prága 1671—1671, Budapest 7-00—6-25, Belgrad 630—630, Bukarest 275, Varsó 40—40, Bécs 78¹/₂—78¹/₂, Bécs lebélyegzett —.

Berlin. Zárlat: Róma 5750, London 575000, Newyork 130000, Páris 8000, Zürich 23300, Bécs 177, Prága 3730, Budapest 14¹/₂.

Párisi zárlat: Lej 8.

Páris. Előződsze: London 74-40, Newyork 1608, Brüsszel —, Bukarest 800, Milano 7380, Zürich 288³/₄, Prága 4850, Berlin 14. Bécs —.

A budapesti devizaközpont hivatalos árfolyamai: Napoleon 2700—2700, lej 37¹/₂—40, fontsterling 34645—34640, márka 660—667, olasz lira 331—343, francia frank 451—463, szokol 226-00—236-00, svájci frank 1350—1400, oszt. korona 1060—1140, dinár 8500—8800, dollár 7520—7770, lengyel márka 550—590.

Legolcsóbban
fest, tisztít az

UNIO
gőzmosógymárka
Cluj, C. Reg. Ferd. 133

1883

Kandia

karamellák (tej-, kávé- és csokoládéban)
megőrzettek

Kérje mindenütt! Minőségük a legkiválóbb!

Zsák, Ponyva

Vétel! 1424 Eladás!
Kölesöntézet javítóhely
saját cégjelzésű berendezéssel
Timisoara, II Piata Train 2. Sörgöncim: Albala.
Timisoara-Fabrica. Interurban telefon: 60 sz.

A spe büntetik a han

(Kolozsvár, jun
tőjától.) A spekulátor
terjesztése előtt közli
talmát. Az árdragítás
ban, mint azt már je
a hivatalos lapban, j
tozatlanul keresztülme
ban. Ennek az az oka
egyidejűleg kívánja k
sal, amelyben valószínű
a kereskedők által ha
uttal a törvénynek az
vonatkozik a bűncsele

A hetedik cikk
és szabad versenyének
lekményeket üldözi és

Három hónaptól
zal és 5—70.000 le
dők mindazok, akik a
kedelem szabad és te
ják hogy így az elad
elő, a belföldi piaco
reket olyan mennyisé
normális ellátási szü
elarusítóképeségét me
kereskedelmi gondoss

Ez esetben a b
vagy élelmiszerek el
A nyolcadik cik
séről így rendelkezik

Az előbbi cikkl
is alkalmazandó, aki
zónység között való sz
zónyos csalárd eszköz
részéről követelt árna
által előidézik, vagy
mely kereskedelmi cik
kedését.

Tizezertől harm
büntetéssel, vagy tize
jédhető fogházzal bü

Az acélnak és
lyettesítése. A „Köz
írja: Szakkörökben e
az eredmények, mely
által való helyettesít
mokban elértek. A
hogy az elérhető leg
get egyesítsék a leh
Ezek a kísérletek o
különböző faanyagok
próbákat, melyek azz
az ellentálló képesség
seknél a vasat és ac
Az elért eredmények
mékekkel kísérletező
jának köszönhető, a
találtak fel, melyne
ciók ellentálló képes
vagy a vas ellentáll
lát gépek által előál
kötik, melyeket úgy
egyik lemez tömese
rül a másik lemez t
lisan erre a célra sz
másra. A legnagyobb
fanemeknek a fent l
lehet elérni. Az eljá
zek összeragasztása.

A felemelt b
fizetni kell? Többi
főbb semmitőszék m
minisztérium és a b
gatójának azt az int
segélyzőpénztári jár
től duplájára emelte
gyárosai és vállalkoz
tak, a semmitőszék
tött. Az itélkezést a
semmitette meg, h
lament elé, amelyne
hány függelék-szaka

KÖZGAZDASÁG

A spekulatörvény büntető szankciói

Büntetik a hamis hírek terjesztőit. A meghamisított árukat a bíróság elkezezteti.

(Kolozsvár, június 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) A spekulatörvénynek a kamara elé való terjesztése előtt közzétették a törvény kivonatát tartalmazó árdarabot, amely a törvény elfogadott formájában, mint azt már jeleztük, még nem jelent meg a hivatalos lapban, jóllehet a törvényjavaslat valószínűleg keresztlapra a törvényhozás két házában. Ennek az az oka, hogy a kormány a törvényt egyidejűleg kívánja kiadni a végrehajtási utasítással, amelyben valószínűleg figyelembe fogják venni a kereskedők által hangzott sérélmeket is. Ezáltal a törvénynek azt a részét közzétesszük, amely vonatkozik a bűncselekményekre és büntetésekre.

A hetedik cikk a kereskedelem természetes és szabad versenyének elnyomását célzó bűncselekményeket üldözi és így szól:

Három hónaptól egy évig terjedhető fogsággal és 5-70.000 lej pénzbüntetéssel büntetendők mindazok, akik abból a célból, hogy a kereskedelem szabad és természetes versenyét elnyomják, hogy ily módon az eladási árak emelkedését idézzék elő, a helyi piacokról árukat vagy élelmiszereket olyan mennyiségben halmoznak fel, amelyek normális ellátási szükségleteiket, vagy a vállalat elárulási képességét meghaladják, vagy jogos ipari, kereskedelmi gondossággal nem igazolhatók.

Ez esetben a bíróság a felhalmozott árukat vagy élelmiszereket eladástól is elrendeli.

A nyolcadik cikk a hamis hírek terjesztéséről így rendelkezik:

Az előbbi cikkben említett büntetések azokra is alkalmazandók, akik akár hamis híreknek a közönség között való szándékos terjesztése, akár bizonyos család eszközei által, akár pedig az eladó részéről követelt árán magasabb árak felajánlása által előidéznek, vagy megkísérik előidézni bármely kereskedelmi cikk árának indokolatlan emelkedését.

Tízertől harmincezer lejjig terjedhető pénzbüntetéssel, vagy tizenöt naptól egy hónapig terjedhető fogsággal büntetendők mindazok, akik a

Az acélnak és vasnak fa által való helyettesítése. A „Közgazdaság” ma megjelent száma írja: Szakkörökben élénk teltünést keltenek azok az eredmények, melyeket az acélnak és vasnak fa által való helyettesítése körül az Egyesült-Államokban elérték. A kísérletezésnek célja az volt, hogy az elérhető legmagasabb ellentálló képességet egyesítsék a lehető legminimálisabb sullyal. Ezek a kísérletek oda vezettek, hogy mindenütt különböző faanyagok ellentálló képességével tettek próbákat, melyek azzal az eredménnyel jártak, hogy az ellentálló képesség csökkenése nélkül építkezéseknél a vasat és acélt fával lehet helyettesíteni. Az elért eredmények a wisconsini egyetem fatermekkel kísérletező osztályának tudósai munkájának köszönhető, akik a rakási eljárás új nemét találták fel, melynek következtében a fakonstruktciók ellentálló képessége nagyobb, mint az acél vagy a vas ellentálló képessége. Erre a célra a lát gépek által előállított igen finom lemezekkel kötök, melyeket úgy raknak egymásra, hogy az egyik lemez tömege (molekulája) derékszögben kerül a másik lemez tömegeire. A lemezeket speciálisan erre a célra szolgáló anyaggal ragasztják egymásra. A legnagyobb ellentálló képességeket vegyes fanemeknek a fent leírt módon való összerakásával lehet elérni. Az eljárás legfontosabb része a lemezek összeragasztása.

A felemelt betegsegélyzőjárulékot mégis fizetni kell? Több ízben írtunk arról, hogy a legfőbb semmitőszék megsemmisítette a munkaügyi minisztérium és a bukaresti Casa Centrala igazgatójának azt az intézkedését, amellyel a betegsegélyzőpénztári járulékokat a multév augusztusától duplájára emelte. Ez ellen Erdély és Bánát egyházas és vállalkozói a [semmitőszék] tiltakoztak, a semmitőszék pedig az erdélyiek javára döntött. Az intézkedést a munkaügyi miniszter azzal megsemmisítette meg, hogy törvényt terjesztett a parlament elé, amelynek ez a címe: „Törvény néhány függelék-szakaszról a munkaügyi, közegés-

zelen törvény második és harmadik cikkének értelmében megállapított maximális árakat, vagy árszabásokat, avagy pedig az ottani cikkben meghatározott nyereségmaximumot túllépik, vagy azokat túllépni megkísérik.

A kereskedelmi csalásokat a törvény így határozza meg:

Három hónaptól egy évig terjedhető fogsággal és háromemere lejtől tizenöt emere lejjig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő, aki a vevőt olyan módon csalja meg, hogy neki szándékosan [valamely cikk helyett más cikket ad, vagy valamely cikket más cikkel helyettesít, vagy a vevőnek másforma eredetű gyártmányu vagy minőségű árut ad el, mint amelyre nézve kijelentette, hogy neki megvan és amelyre megegyezett, hogy mint ilyet adja el. Ez esetben a bíróság a meghamisított cikkek elkobzását is elrendeli.

A visszaesőkről a tizenhatodik és folytatódólagos törvénycikk rendelkezik és így szól:

Ha a jelen törvényben meghatározott egy vagy több vétség miatt elítélt egyének a marasztaló határozat jogerőre emelkedésének napjától számított két éven belül ismét elkövetnek a jelen törvényben büntetés alá vett valamely bűncselekményt, ugy visszaesőknek fognak tekintetni és a legutolsó elkövetett bűncselekmény miatt a törvény által megállapított büntetés maximumának kétszeresére fog velük szemben alkalmaztatni.

Általános visszaesésben levőknek tekintendők és mint ilyenek büntetendők mindazok, akik a jelen törvényben büntetés alá vett valamely vétség miatt hat hónavnál hosszabb fogságbüntetést jogerős elítélés alapján elszenvedtek és ezen büntetés kitöltése után valamely a büntetőtörvényben büntetéssel sújtott vétséget követnek el.

Visszaesőknek tekintendők azok is, akik valamely a jelen törvényben büntetés alá vett vétséget követnek el, miután már előzőleg jogerősen elítéltek valamely a büntetőtörvényben meghatározott bűncselekmény miatt hat hónapot meghaladó fogságbüntetésre.

ségtügyi és népjóléti minisztérium igazgatásáról és a töle függő alapok kezeléséről szóló törvényhez. A törvényről a legtöbb képviselő sem tudhatta, hogy a bezárt ülészek legutolsó napján mit szavazott meg. A javaslat szövegét nem osztották ki, a címből pedig nem lehetett megállapítani a törvény tartalmát. Így tehát a gyárak és vállalatok az elé a helyzet elé állították, hogy a felemelt járulékokat fizetniük kell. Értesülésünk szerint az érdekeltek újabb akcióval akarnak érvényt szerezni a semmitőszék ítéletének.

Magyarországon esett a fa ára. Budapestről jelentik: A fapiac az utóbbi időben különös jelenség tapasztalható. A fa ára ugyanis, amely más években ilyen időben rendszerint drágulni szokott, most kisebb mértékben visszaesett annak ellenére, hogy a behozatal jelentékenyen megcsappant. A piacon egyébként külföldről hozott fát alig lehet elhelyezni, mert a készletek a szükségletet teljesen fedezik, ezenkívül a kereskedelem egyáltalában nem mutat hajlandóságot spekulációs vételekre. Az építkezés nem indult meg olyan mértékben, hogy a külföldi épületfának nagyobb tételekben való behozatalára szükség volna. Az eddig tervbe vett és már folyamatban lévő építkezések számára pedig teljesen elegendő az országban található készlet, sőt a szükséglet jóval felül is haladja. A gazdaközönség pedig, amelyre a fakeskedelem számított, a földbirtok-reform kérdése miatt tartózkodik az építkezési beruházástól. A piacon azonban úgy vélik, hogy az aratás után a gazdák a fapiac nagyobb vásárlásba bocsátkoznak, hogy a legsürgősebb tatarozási és építkezési munkákat még a tél beállta előtt elvégezhessék. Az erdélyi és szlovenszói fakeskedők élénken kínálják áruikat. Vonatkozik ez különösen az erdélyi kereskedőkre, akik már árendeménnyre is hajlandók, csak hogy készleteiken tudjanak, pedig az erdélyi cégeknek a magyar piacon igen jelentékeny követeléseik vannak. Máramarosból már megindult a tutajozás,

a magyar vevők azonban csak igen kis készleteket vásárolnak, mert építési faanyagból ugy a fővárosban, mint a vidéken nagy készlet van. A tüzfapiac az árak tartottak és a budapesti gőzfűtő üzemek a gyenge fogyasztás miatt alig tudják az Ármegállapító Bizottság által a kialakult árakat elérni és azért a legtöbb üzem az azelőtti árakban szállítja a tüzfát.

SPORT

Megsemmisítették a KMTE-CFR-mérkőzést. Az ősszel lejátszott mérkőzést Dézsi KMTE állítólagos jogtalan szereplése miatt megsemmisítették, a mérkőzést nyolc napon belül újra kell játszani.

Victoria-NAC. A Victoria a NAC King-lit nélküli csapatával mérte össze erejét vasárnap. A nagyváradiak egy-két gólarányu győzelme valószínűnek látszik.

A NAC-Egyetértés barátságos bajnoki mérkőzésének kérdése még mindig napirenden van. E mérkőzés volt hivatalos Nagyvárad ezévi futballbajnokságát eldönteni, az Egyetértés győzelme az ő bajnokságát jelentette volna, ellenkező esetben a Törökves került volna az első helyre. Mivel a mérkőzésvezetésére felkért Sugár (Haggibbor) lemondotta a mérkőzést és a szintén felkért Melchert (SzSE) utólag alkalmatlannak találták, barátságos mérkőzést játszottak a csapatok, mely a NAC 1:0 arányu győzelmével végződött. A Törökves beadvánnyal fordult az intéző bizottsághoz és kérte a mérkőzésbajnokivá deklarálását, melyet az elutasított. Végül felebezés folytán az ügy a Com. R.-hoz került, mely egy pártatlan bizottság kiküldését határozta el.

A brassói Ivria a másodosztályu bajnokság döntőjében a nagyszebeni Soimii csapatával kerül szembe vasárnap. A mérkőzés előrelátható győztese az Ivria, mely így a jövő szezonban már elfoglalja helyét az első osztályban. A mérkőzés bírja Vati-anu dr. lesz.

Magyarország legjobb vidéki csapata. A szombathelyi AK csapata a döntőben 7:0 (3:0) arányban lépte le ellenfelét, a kecskeméti AC-ot.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Heti műsor

Szerda: Cserebere. (Operettjudo 8-adszor. Bérletszűnetben. Rendes helyárrakkal. Sorozatszám 443.)

Csütörtök: A Tökmag. (Ujdonság először. Marsi Gizi és Földes Mihály vendégjátékával. Premier helyárrakkal. Premierbérlet 60. szám. Sorozatszám 444.)

Péntek: A Tökmag. (Ujdonság 2-szor. Rendes helyárrakkal. Marsi Gizi és Földes Mihály vendégjátékával. Napi bérlet 147. szám. C. Sorozatszám 445.)

A színházi iroda hírei

Már a zenekari próbákat is megkezdtek Gilbertnek, az Ártatlan Zsuzsi és Marinka a tancosnő című operett szerzőjének új operettjéből, a Hermelines nóból. A jövő hét közepén lesz a bemutató előadása. — Ma este lesz a premierje Darió Nicodemo vigjátékának a Tökmagnak. Két vendégnek a föllépése fokozza a bemutató érdekességét. Marsi Gizi és Földes Mihály fogják a Tökmag két főszerepét játszani. — Két éjjeli előadás van e hét végére hirdetve: az egyiket rendes esti helyárrakkal, a másikat olcsó délutáni helyárrakkal tartják meg. — Szombaton a Mit járkálsz meztelenül francia bohóságát és a Julia kisasszonyt adják. Vasárnap éjjel pedig Farkas Imre énekes diák-története az Iglói diákok kerül színe. — Szombaton este kezd meg Tompa Béla néhány napra terjedő vendégjátékát. Szombaton az Aranymadár kínai ifjút játsza. Vasárnap délután a Hazudik a muzsikaszó új operettben, vasárnap este a Kék mazurban lép fel. — Azok a szervezett munkásbérlok, kik az irodalmi munkásciklus előadására a szakszervezetek kulturbizottsága útján váltották meg bérletjegyeiket, szombatig minden nap délelőtt 10-1 óráig bezárólag a színház irodájában érvényesíthetik azokat a hatodik előadásra, mely a jövő hét szerdáján lesz megtartva. A munkásciklus utolsó előadásán Shakespeare vigjátéka, a Makrancos hölgy kerül színe.

1928 június 21

Utapiac a magyar korona. gati devizák

Az Uj Kelet tudósítójától irányszatot 45-re emelke-pont javulással 46-tal an zürichi emelkedése ető. A magyar korona megtartotta a 7-es ár- n 6:25-re esett. Bel- a kínálat fokozódott. alakulásánál lanyulás ható, hogy a francia nnek következtében a ult. Egyébként a lej ar koronában esés, a s.

zettek Kolozsvárt: di magyar koronát, rák koronát, frankot, frankot, rt, lrát, et márkát.

s 20-án:

is 1254, London 992, Zárch 3660, Prága 230, Berlin 14 1/2.

árka 25-30, -léva -125, font sterling -1320, svájci frank -drachma 500-520, 03-204, Napoleon -31, magyar korona 600-610, lengyel

nt: Berlin 45-46, London 2564-2572, 2525-2530, Prága -6:25, Belgrád 630 arsó 40-40, Bécs tt —.

750, London 575000, 0, Zárch 23300, Bécs 14 1/2.

on 74:40, Newyork 800, Milano 7380, Berlin 14. Bécs —.

ont hivatalos árfo- 00, lej 37 1/2-40, árka 660-667, olasz 451-463, szokol 1350-1400, oszt. 500-8800, dollár 550-590.

osógyár eg. Ferd. 133

dia

szokoládéban) kük a legkiválóbb!

onyva Eladás! Albalá Izsó

rgöncim: Albalá telefon: 60 sz.

A Zsidó Nemzeti Alap Erdélyi rész Iródja,
Cluj-Kolozsvár Cella Reg. Ferdinand 48.

VI. sz. Kimutatás.

1923. máj. 1-31-ig a következő adományok folytak be:

Értékek	88— Lei
Faadomány	200— "
Persely	7.028-92 "
Aranykönyvi bevezetés	3.550— "
Templomadomány	2.990— "
Erdélyi-kolónia	2.048— "
Nordau város	6.099-50 "
Temesvár	20.000— "

Összesen: 41.91342 Lei

Temesvárról 20.000—, (részletezve legközelebb) 20.000 Lei

Értékek

Beszterce: Kallus Lajosné távirat úrlapokért 70,
Mezőtelegd: Schwartz Zsigmond 9, Tasnád: dr. Schwartz
Dávid 9. Lei: 88—,

Faadomány

Az „Aradi Zsidó Nemzeti Szövetség
helyi csoportjának” kertje.

Rose Tschach New-York (Bröoklyn) megbold. özv.
Engel Samuné neve Arad 2 fa, Tschach József és neje
nevére Arad 1 fa, Békés Erzsébet nevére 1 fa Lei: 200,

Persely

Mintaperselyek Dej: Jári Simon 160, Rosenzweig
Jakab 155, Frank Zsigmond 134, Biró József 100, Baluhány:
Roger Jenő 102, Cluj: Keren Hajjesszod iroda 197, Hafeg:
Abraham József 135, Lörcs Márton 103, Wolf Béla 113,
Grün Vilmos 100, Lugo: Hammermann Jenő 165-45,
Bruder Aladár 137, Sebestyén Márk 105, Cionisták Egylete
101, Neumann Testvérek 100, Sachs Ilus 100, Sighet:
Stein Lajos 143, Odorhei: Iszakovits Bernát 100, Oradea-
mare: Marosi József 225.

Dej: Hersch Elek 56, Hegyest és Klein 20, Fenyő
Béla 27, Frank J. Mózes 15, Adelstein Nándor 12,
Bernád Farkas 58, Junger Lipót 12, Schnabel Sámuel
20, Zs. N. Sz. 32, Feuerstein Sándor 23, Sándor Samu
12, dr. Agai Andor 20, Hirsch Abraham 15, Ehrenfeld
Dávidné 45, Fürst Mihály 21, Izsák Lázárné 10, Klein
Albert 20, Izsák Ignác 11, Rosenfeld Samu 14, Hirsch
Ede 25, dr. Rosmann Bernát 25, kisebb gyűjtés 61,
(1.103—), Gheria: 108, (részletezve legközelebb) Tasnád:
Schwartz Ferenc 30, Fischer Árpád 10, (40—), Kirdly-
hágó: Spitzer Antal 51, Odorhei: Löbl Mendel 72,
Szöllősi iroda 50, Hirsch Hermann 35, Dávid Lajos 30,
Lebovics Géza 29, Hirsch Lajos 28, Klein D. és József
50, Ritter Lipótné 25, Sámson Lajos 25, dr. Ács Lajos 20,
Bodrogi és Hirsch 20, Cseh Lipót 20, Hirsch Rudolf 20,
Hirsch Ignác 20, Guttmann Samu 20, Gottesmann Vilmos
20, Apfelbaum Antal 18-50, dr. Kálmán József 16, Dávid
Izidor és Dezső 15, Fink József 15, Gidali Izsák 15,
Strasser István 15, Feuerstein és Sámuel 13, Weiss
Abraham 12, Hirsch M. Dávid 10, Grünspann Adolf
10, Jampel Leó 10, kisebb gyűjtés 11, (721—),
Cluj: Neumann Mór 25, kisebb gyűjtés 21-50, Oradea-
Mare: Dr. Markovics Ignác 60, Deutsch K. J. cég 24,
(309—), Sighet: Ringler Hadassa 50, Stein Emil 31,
Perl és Rosenkrancz 50, Szmuk Ferenc 12, Fränkel Armin
20, Káhnán Náhán Samu 50, Katz és Lebovics 30,
Gerstel Márton 41, Rosenberg és Markovics 20, Weiss
Jenő 16-50, dr. Fisch Mór 10, Weiss Bertalan 19, dr. Kertész
József 33, Fisch Lázár 10, Szmuk József 10, Weiss
Izidor 10-80, Darvas Armin 13, Dávidovits S. Wolf 47-07,
Hoffmann Eisik 30, Jakabovics Helén 15-55, Grün Berta
50, Fischmann Nándor 10, Israel Dezső 25, Marmor
Rafael 40, kisebb gyűjtés 8, (791-92), Lugo: Spitzer
Margit 81, Weinstein Odón 80, özv. Wechsler Lipótné
80, Huszár Vilmos 70, Brauch Sándor 60, Csamperlik
Regina 52, dr. Krausz Zs. 51, dr. Deutsch Mór 50,
Schwartz Hermann 50, Deutsch Géza 50, Neumann
Lajos 46, Deutsch J. Sámuel 45, Neumann Hugó 40,
Kármán Manó 35, Jermovits Zsigmond 35, Neumann
Armin 35, Singer Jakab 35, dr. Kirschner Arnold 35,
Waldner Vilmos 32, Reisner Adolf 29, Schönauer Ella
24, Reiss Mór 36, Lindner és Fillingner 25-75, Ohrenstein
Rudolf 22, Szidon József cukrász 22, dr. Beck Béláné

21, Dezső Erwin 20, dr. Földvári Róbert, Szidon Dezső,
Barát és Lengyel, Friedmann József, Irsai Lajos, Kormos
Jenő, Iritz Armin, Deitelbaum Manó 20-20, Schönberg
Miksané, Treuer Sándor 15-15, Türkl Elemér 14-90,
Izr. Hitközség 12-50, Iritz Regina 11-50, Neumann Zelma
11, Schimmerling Andor 11, Spitzer Dávid, Szegő Edith,
Deutsch István, Popper Simon, Glück Regina, Fényes
Bernát, Radó Lajos 10-10, kisebb gyűjtések 76-90,
(2.257-25), Hafeg: Rothmann Sámuel 50, Hirsch Zaler
25, Abraham Henrik 21, Grossmann Izidor 23, Abraham
Aladár 15, Grossmann Kálmán 50, Abraham Sándor 90,
Grossmann Sándor 50, Abraham Salamon 30, Salamon
Márton 57, Markovics Emma 60, Gottlieb Mór 74,
Mayer József 40, Rosenstein Adolf 10, Klein Izidor 16,
Katz leányok 41-50, Jakab Vilmos 30, Müller Fülöp 23,
Bárdi Emil 22-75, Drummer Albert 20, Klein Mór 50,
Szindikatus 45-50, kisebb gyűjtés 7, (1.301-75)
Lei: 7.028-92

(Folytatjuk)

Inógépek

és kellek állandóan nagy választék-
ban. Javításokat legolcsóbban vállalok.
Cluj, P. Mihai Vitea-
zul (v. Széchenyi-tér)
40. sz. Telefon 493.

Leszállított árak!

Heller,
Weisz & Molnár

divatruházában
Cluj, Cal. Reg. Ferd. (Wesselényi-u.) 6

- Cosmanosi mosó voalok
gyönyörű mintákban . 53.—
- Mintás batisztok . . . 45.—
- Divatmintás grenadinok . 98.—
- Duplaszéles sima grenadi-
nok minden színben . 61.—
- la. Kelengyeváson . . 38.—

Epongeok, etaminok és az ösz-
szes nyári divatujdonságok
nagy választékban.

Kabát és kosztüm

legújabb divat szerinti készítését juttányo-
san vállalom a Kinizsi-utca 2 sz. alá átfe-
lyeztet női divatszalonomban. A n. é. közön-
ség további szives pártfogását kérem. 1418

Dávidovics Mór

Kötött, szövött és norinbergi árak nagy-keres-
kedése Oradea-Mare—Nagyvárad, Nagypiac-tér, 1353

Schönberger, Spitz & Co.

Ha eredményt akar elérni, hirdessen az Új Keletben!

Modern üvegesiszolda és tükörárugár

PÉCHY ÉS TÁRSA

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD),
STR. SAGUNA (KAPUCINUS-U.) 20

Készíti a legjobb tüköröket és butor-
üvegeket minden méretben és
mennyiségben! Kérjen árajánlatot

BUTORÜVEGEKET, TÜKRÖKET

Barok, csillag és virágcsiszolással
valamint adott rajzok után
művészi kivitelben készít
HUNWALD, üvegesiszolda és tükörgyára
CLUJ-KOLOZSVÁR, Str. Viahuta (v. Bolyai-utca) No. 3.
Hibás tüköröket újra foncsoroz o o o

Jégszekrények

kaphatók készen raktáron. Saját készítményem.
1286
Grünwald Jakob Cluj, Széchenyi-tér 13. sz.

Rézműves, rézöntő
és gépjavitó műhely

CLUJ, Széchenyi-tér 32.
KOROM J. 1465

Ágyag és Vegyipari Rt. Szatmár

Gyárt: hőrenyvet, csontenyvet, csontszirt,
mütrágyát, szappant, kocsikenőcsőt, gép-
szirt, téglát stb. Vesz: csontot, száraz
és vizes húsleves, nyers és olvasztott
faggyút

Die hiesige aut. o.
sofort einen *מומחה*
und *רואה*
Monatsgehalt a
weitere 1500.— lei, So
natlich minimum 200
sonstige übliche Neber
Bemerber haben
Zeugnisse ehestens
schicken.
Bistrita (Bistritz)
Klein David Notar

Budai
gyártmányu.
vagon-tételben
Ar
és
mely ajánlja saját
minőségű minden
va
Központi irodahel
Telefon 8-80

Legújabb 1923
E
Auto
raktarra érkez

ארטה כשר
Sza
és mindennemű
napi árban állat
Lebovics
Cluj, Str. G. B
Árjegyzék és 7

10.000 zsá
Eisenstädte
cégnak Cluj
(Deák F.-u.)
gyermek-kocsi, n
cikkek nagyban

**Csecsemők, kisgyermek-
kideális ápolószere a Höfer-féle gyermek hintőpor és Höfer-félegyermek-
crém!**

Zahl: 118-923

Concurs

Die hiesige aut. orth. isr. Cultusgemeinde sucht für sofort einen **שׂוֹמֵר טוֹמַתָּה** der zugleich vorzüglicher **שׂוֹמֵר כֶּלֶל קוֹרָא** und **שׂוֹמֵר כֶּלֶל הַהֵלָה** sein muss.

Monatsgehalt als **שׂוֹמֵר** 1500.— lei fürs Vorbeten weitere 1500.— lei, Schechita-Erträgniss im Baar monatlich minimum 2000.— lei, freie Wohnung, und sonstige übliche Nebenemolumente.

Bewerber haben ihre Offerte nebst Copien ihrer Zeugnisse ehestens an die Cultusgemeinde einzuschicken.

Bistrița (Bistritz), den 8. Juni 1923.

Klein David Notar Rachmuth Israel, Präses

Budai gyártmányu

portland cement

vagontételeben és kicsiben kapható az

Aradi Kereskedelmi és Áruforgalmi R.-t.

mely ajánlja saját gyártmányu legprimább minőségű minden méretű

vasbetonárut.

Központi irodahelyiség Arad, Bohus-palota
Telefon 8-80

Épületüvegezés, képeretezés,

kávéházi, vendéglői, háztartási cikkek, demionok, táblaüveg, lámpaárak és porcellánedényekből legolcsóbb beszerzési torrás

Ausländer Rudolfnál

Cluj-Kolozsvár, Cal. R. Ferdinand (v. Ferenc J.-ut) 37. sz. alatt, az Uránia palota mellett.

Engros! Endetail!

Legújabb 1923 modelű négyülékes

Ego-Automobil

raktarra érkezett Emil Blaga-hoz.

ארמון כשר ארמון כשר

Szalámi

és mindennemű felvágottak a legolcsóbb napi árban állandóan frissen kaphatók:

Lebovics szalámigyár

Cluj, Str. G. Baritiu (Malom-u.) 8. sz. Árjegyzék és **קטלוג** kívánatra ingyen

10.000 zsák márványgolyó érkezett 1358

Eisenstädter Fülöp és Tsa
cégek Cluj, str. Regina Maria (Deák F.-u.) 13. Gummi labda, gyermekkocsi, nürnbergi és galanterie cikkek nagyban is állandóan kaphatók.

Pénzének ellensége

az, aki nem győződik meg, hogy

1. Rövid-kötött áruk a **PARISIEN** áruházban

2. Férfidivatkülönlegességek a **PARISIEN** áruházban

3. Üveg, porcellán és díszműárak a **PARISIEN** áruházban

4. Gyermekkocsi, gyermekjátékok a **PARISIEN** áruházban

legolcsóbban lehet beszerezni!
Cluj, Cal. Reg. Ferd. 12.
5-92 Telefon 5-92

Lusztig és Nussbächer
cukorkakülönlegességek állandó raktára
Cluj, C. Reg. Ferdinand 31

Irodaberendezések
Kopenetz gépiüzemi asztalosműhelyben olcsón szerezhetők be
Cluj, Honvéd-utca 92

1353
Engros **Endetail**
Karlsbadi porcellán edények, tábla-üveg.
Mindenféle poharak, demyonok, palackok,
lámpaárak bármily mennyiségben legelőnyösebben
AUSLÄNDER LAJOSNÁL
CLUJ,
Piața M. Viteazul (Széchenyi-tér) 39, Telefon 954.

Telefon 81. **Ládagyár** Fióküzlet: Egeres
Mindennemű ládákat és fadóbozokat összeszegezett és szétzedett részben megrendelésre azonnal készít és szállít a legolcsóbb napi áron 1361
Sajovics és Lebovits takereskedés és ládagyár
Cluj, Strada Cernaui (volt Kajántói-ut) 1 szám

Budapest Berlin
GYERMEK ÉS SPORT-KOCSIJAI NAGY KÉSZLET MIATT MÉLYEN LESZÁLLITOTT ÁRBAN
FISCHER ALBERT ÉS TÁRSA
CLUJ, CALEA REGELE FERDINAND 61
Berlin Budapest

M Dr. Blumenfeldné és Deésy Gizella M
E női- és gyermek-szalonja E
G NY I L T
N Strada Regina Maria (v. Deák F.-u.) 42. sz. alatt
Y Kész modellek és mérték utáni rendelések jutányos áron. 5522
I
L
T

Sósav Kénsav
börgyártáshoz szükséges vegyitermékek, Meister Lucius és Badische anilinek nagy tételben érkeztek
Kalmár Áruforgalmi R.-T.
fűszer-, festék- és gyarmatárakereskedés engros és detailosztályába Cluj, Str. R. Maria (Deák F.-u.) 42

TÜKRÖKET
és virágcsokrokat rajzok után
kivitelben készít
da és tükörgyára
(v. Bolyai-utca) No. 3
t újra fonsoroz o o o

ények
ját készítményem.
chenyi-tér 13. sz.

ézöntő
műhely
i-tér 32.
J. 1465

Rt. Szatmár
yvet, csontszirt,
ikenősejt, gép-
sontot, száraz
és ojasztott

ovics Mór

1352
Co.

Keletben!
uggár
et és bistor-
ncsorozás
arájánlatot

gyermek-

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetéseket egyszeri közlési díja szavanként 2 lej. Vastagabb betűvel szedett szavak 3 lej. Legkisebb apróhirdetés díja — 10 szög — 20 lej. Jellegű hirdésekre semminemű felvilágosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetésnek a kiadóhivatalban vehetők át, vidékiek a kívánt címre továbbíthatnak. Erre a célra a hirdetési díjon kívül 2 lej 60 bani bélyegköltésig fizetendő.

Név-jegyeket,

születési,
eljegyzési,
esküvői
kártyákat
és mindenféle
mulatsági
meghívókat
legszebb
kivitelben
készít a

Kadima-nyomda
Cluj

3 drb. kiváló szerkezetű üzempépes 35-40 lóerős teherautó „Fiat”, „Praga”, „Saurer” eladó. Friedmann Mór fatereskedőnél, Lugoj 5749

Perfekt gyors és gépirónót felvez az Uj Kelet kiadóhivatala.

Ólomhamu körülbelül 150—200 kg jutányos áron eladó. Cím a kiadóhivatalban.

Női divat- és rövidáru üzlet részére keresek román, magyar és németül beszélő segédet, aki a kirakat rendezésben is járatos. Sipos Jenő Cluj 5759

Tenisz rakettet vennék. Cím a kiadóban.

Bélyeggyűjtők: Sorozatok, borítékok és bélyegsomagok kaphatók Jókai u. 10. tőzsde

Jóhangu rövid zongorát megvételre keresek. Cím a kiadóban.

Javitóvizsgára előkészítők, franciát, németet, román tanítók. Cím a kiadóban.

Butorozott szobát keresek. Magas árt fizetnék érte. Cím a kiadóban

Felső kereskedelmi iskolai tanár könyvelési órát ad. Megkereséseket „Könyvelés” címen a kiadóba kérek.

Gyógy-növényeket

körösbogarat és anyarozsot vásárol a „HERBA” vállalat, Cluj, Strada N. Iorga 2.

Pállas-lexikon, szép-irodalmi könyvek, ten-táruk olcsón eladók. Kiss utca 22. 753

Zsidó iskolák figyelmébe

Olcsó és igen hasznos vizsgai ajándékkönyvek:

Sichon (שִׁיחון) héber társalgási könyv magyar vagy német fordítással	40.—
Szath Amenn: Rath. héber nyelvtan magyar vagy német fordítással	45.—
„Menorah” héber-német-héber szótár díszes vászonkötésben	120.—
„Menorah” füzetek a héber nyelv elsajátítására tanító nélkül (18 füzet komplett)	80.—
Sirim (שִׁירִים): Bialik	50.—
Sirim (שִׁירִים): Csernuhowszki	60.—
Héber lottójáték (mulatságos és tanulságos)	30.—
Héber képeskönyvek, művészies kiállítású a Palesztinai képek, felvételek az ottani zsidó életről 20/17 cm a	10.—

500 lejen felüli rendelésnél 10 százalék, 1000 lejen felüli rendelésnél 15 százalék árengedményt adunk

S A F R U T H

zsidó könyv- és papírk., Cluj, Str. O. Iosif (Szép-u.) 1.

MALOM — GÉPEK

és
malmászati cikkek:

Gépszíjak, olajok, tolvotte, tömítő anyagok, hevederek, serlegek, svájci selyemszítaszövetek. Minimax-készülékek, minden néven nevezendő műszaki és elektrotechnikai cikket szállít azonnal kiváló minőségben

Technica .T. Tg.-Mureş
Sörgőnyeim: Technica Telefon 3-36

Uj rövidáru üzlet!

Husz év óta fennálló miderkészítő üzletet rövid- és divatáruval kibővítettem

1543

Rosenzweig E. párisi mellfűző műterme Cluj, str. Reg. Maria 6

A kolozsvári CZELL-Sörgyár

gyártmányai

Hercules duplamalata tápsör különlegesség

és a világos

Monostor sör

utolérhetetlen minőségük miatt vezető márkának bizonyultak

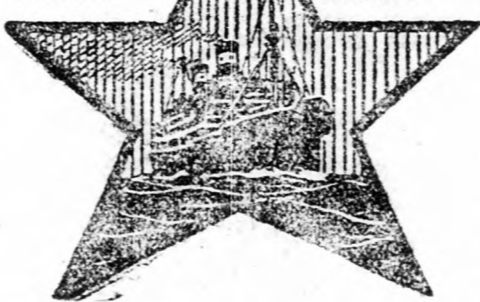
1428

Mindenütt kaphatók!

Mindenütt kaphatók!

CHARGEURS ★ REUNIS ★

ARGENTINA BRAZILIA

Legnagyobb francia

Délamerikai vonal

Vezérképviselőt Nagyrománia részére

ADOLF SALOMON FIA

Bucuresti, Str. Paris 14

Hajóra szállás:

Hamburg, Havre és Bordeaux-ban

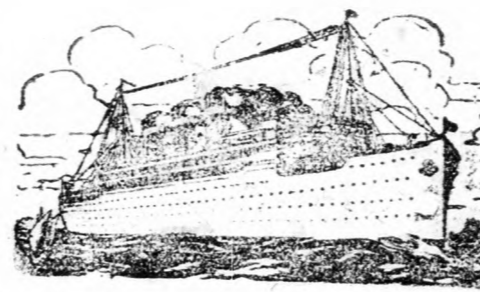
Kitűnő kiszolgálás, nagy kényelem, elsőrangú ellátás, gyors utazás, külön kajutok.

1542

Izrael Dezső szücs mester

Megérkeztek a legutolsó divatu szőrmeárúk. Szőrme és molykár elleni védőintézet. Javítások és átalakítások a legjutányosabb árban pontosan készülnek

Str. Regina Maria (v. Deák F.-u.) 35

Fabre Line

FRANCIA HAJÓZÁSI TÁRSASÁG

Constanța-Newyork

Legközelebb indulnak:

„Madonna” július 9-én
„Braga” augusztus 9-én
„Canada” szept. 9-én

közvetlen hajójaratok minden hónapban. — Átszállás nélkül. Csak egy vizum (az amerikai) szükséges. — Augusztus 1-től rendes hajójaratok Constanța—Jaffa (Palesztina) és Marseille között. — Rendkívül kedvező feltételek. — Felvilágosítókat nyújt, prospektusokkal és hajójeggyel szolgál a

FABRE LINE S. A. R.

BUCURESTI, PASAG. COMEDIA

Reclama 3013

SZERKESZTŐS
HIVATAL ÉS
Cluj, Kolozsvár
L. Pop (Brassay-utca)

Telefon: Szerkesztőség és kiadóhivatal Zs. N. Sz.

A kéziratok szerkesztőség zsendők. Kéziratok adunk

Cluj-Kolozsvár

Halál

Ezen a 24-én a vergőtörtényű tekinak meggyatragédiás szonfölkött. Pontos héttel Génua kezdett vissza sikerülni fog nyugodt kiboditák kioltott hosszú évek uzel az európa zürzavarban. miniszter, kelnak, amelyek hoz vezettek kimondotta és itéletet. Ettől egyre mélyebb nem akadt emesztelen rohan végzet szörny ország fölött, kezett be és után Németors áll. Az első erővel tör fel fogják csak ig világ ebben a visszacsendül koporsó fölött kiontott vért vedni. Alig t valóságga telje Rathenau krizisben világ tumokat, ameltikai körök csanépek és állan hogy Németors leg maga után lamok gazdaság vetelést az észközé akarta s maradt hatás rökre sem. Lou tatott tárgyalás volt a két orszkőnyitette a az európai pró ségében látta bajok egyik fő amely kikapcs Ez a szörnyű testén kutforr Oroszországhoz lednie Európán Rathenau levon megkötötte R Oroszországgal, szenzációja vol szerződés befeje bele kellett ny bele a német r lott Rathenau vágya és tiszta lakodott zsidó zet ellenségeivel nyak nem birt egyéniségét, me befelé is hirdett. Orvul, gyáták a magasbal